

ՀԱՅՐԵՆԻ ԵՐԳԵՐ

ՓԱՅԼԵԱՆ և՛ ԱՅԳՈՒՆԻ

SONGS OF ARMENIA

PAELIAN AND AIQOUNI

Հ Ա Յ Ր Ե Ն Ի Ե Ր Գ Ե Ր

SONGS OF ARMENIA

Պատրաստեց

Կ. Յ. ՓԱՅԼԵԱՆ, Պ. Գ., Մ. Ա.

Edited by

G. H. PAELIAN, B.S., M.A.

Ներդաշնակեց

Գ. Հ. ԱՅԳՈՒՆԻ

Arranged by

K. H. AIQOUNI

ԿՈՉՆԱԿ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
THE GOTCHNAG PUBLISHING CO., Inc.

New York

1919

Copyright, 1919
By THE GOTCHNAG PUBLISHING COMPANY
Incorporated
NEW YORK, N. Y.
U. S. A.

ՀԱՅՐԵՆԻ ԵՐԳԵՐՈՒ Հրատարակութեամբ մեր նպատակն է տալ երաժշտասէր Հայ ժողովուրդին կանոնաւորապէս նօթադրուած երգերակն մը, որ պարունակէ ընտիր ազգային ու ժողովրդական երգեր ամէն պարագայի յարմար:

Նօթաներուն ներքեւ դրած ենք Հայերէն խօսքեր անգլիերէն գրերով, նաեւ երգերէն ոմանց անգլիերէն թարգմանութիւնը որպէսզի երգարանը դիւրամատչելի ըլլայ թէ Ամերիկահայ նոր սերունդին, եւ թէ շատ մը Ամերիկացի եւ Եւրոպացի բարեկամներուն, որոնք Հետաքրքրուած են Հայկական երաժշտութեամբ:

Թէեւ աշխատած ենք երգարանս ընծայել իբր Հատընտիր Հաւաքածոյ մը մեր լաւագոյն երգերուն, սակայն կարելի չէր տեղ տալ անոնց բոլորին:

Երգերու մեծ մասը ազգային կտորներ են, քանի որ ազգի մը կամ Հայրենիքի մը սէրը իր ամենարուն արտայայտութիւնը կը գտնէ երաժշտութեան մէջ:

Երգերու ընտրութեան պահուն ջանացած ենք գտնել այնպիսիներ որոնք թէ եղանակով եւ թէ խօսքերով իրական արժանիք ունին եւ կը խտացնեն մեր ազգին լաւագոյն յոյզերը—ազատութեան բաղձանքը, Հայրենիքի կարօտը եւ միութեան ու եղբայրութեան իղձը:

Հեղինակը այս գործին ձեռնարկած է տարիներէ ի վեր: Երգերու ընտրութեան մէջ ինչպէս նաեւ անոնց ճշտութիւնը ստուգելու մասին ջանք խնայած չէ: Իրեն աշխատակցած է Պր. Գրիգոր Հ. Այդունի, յայտնի տաղանդաւոր ձայնագիր եւ ջութակահար, որ մեծ ինամբով ներդաշնակած է երգերու մեծ մասը:

Մեր անկեղծ ու խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնենք Միս Ալիս Սթօն Պէլֆուէրի, եւ Միս Նայնա Է. Բայսի իրենց մասնաւոր թարգմանութիւններուն համար. Օր. Զապէլ Կ. Պոյանեանի իր Անգլիերէն թարգմանութիւններուն համար. Կոմիտաս Վարդապետի, որ հաճած է թոյլատրել մեզ Հրատարակել իր երգերէն մէկ քանին. Մր. Է. Հարօլտ Կիրի որ յատկապէս պատրաստեց «Օտարութեան մէջ»-ի եղանակը. Պր. Խորէն Մ. Անդրեասեանի իր գրած ոտանաւորներուն համար. Նաթան Պէլ Ամիրխանի իր երգերուն համար. Վեր. Ս. Գ. Էմիւրեանի իր «Ըզձանք» երգին եղանակին դործածութեանը համար եւ Վեր. Կ. Մ. Մանալեանի իր արժէքաւոր թելադրութիւններուն համար:

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՅԵԼԵԱՆ

The Armenians are, as a nation, lovers of music and poetry, although their music is practically unknown to the English speaking public. Therefore by the publication of the "Songs of Armenia" it is our aim to give the music loving people a glimpse into the lives and characteristics of the people of Armenia, into their joys and sorrows, hopes and fears, aspirations and disappointments, their unquenchable love of liberty and their faith in themselves and in the future as revealed in their songs.

Some of their characteristic folk-songs, like "The Homeless", have come to us from time immemorial from the lips of the people. The national and secular songs, which form the majority in this book, are the works of Armenian musicians of the latter part of the 19th century and are influenced, to a certain extent, by European music. It will be noticed that the dominant mood of the songs is minor, as a result of their long suffering under the heels of their oppressors. They are the cries of an aching heart, but not of despair, for there is always the ray of hope that someday "Spring will for Armenia break".

No time, nor labor has been spared in making this a representative collection, but on account of limited space it has not been possible to include all we have wished to.

The editor wishes to acknowledge the valuable and untiring services rendered by *Mr. Krikor H. Aigouni*, the talented Armenian composer and violinist, in arranging most of the songs. He also wishes to thank *Miss Alice Stone Blackwell* and *Miss Nina E. Rice* for English translations especially made for this book; *Miss Zabelle C. Boyajian* for the use of her translations; *Mr. E. Harold Geer* for his music especially composed for "In Exile"; *Mr. Khoren M. Antreassian* for his poems; *Komitas Vartabed*, the well known authority on folk-songs, for permission to use some of his songs; *N. Beg Amir-Khan* for his songs; the *Rev. S. K. Emurian* for the permission of his song, and the *Rev. G. M. Manavian* for his many valuable suggestions.

G. H. PAELIAN

ԲԱՆԱԼԻ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԻ ՀՆԶՄԱՆ

KEY TO PRONUNCIATION

- a — *u* — as in *father*
 b — *u* —
 ch — *ʒ* — as in *church*
 d — *m* —
 ds — *ð* — as in *adz* or *birds*
 e — *ɛ* — as in *men*
 f — *f* —
 g — *g* — as in *go*
 gh — *ŋ* — a guttural sound like the Parisian "r"
 h — *ç, j* —
 i — *i* — as in *fatigue*
 j — *ʃ* — as in *joy*
 k — *k, ʁ* —
 kh — *ch* — a guttural sound like the German "ch" as in *Bach*
 l — *l* —
 m — *m* —
 n — *n* —
 o — *o* — as in *port*
 oo — *o* — as in *poor*
 p — *p, pʰ* —
 r — *r* — as in *run*
 r — *r* — strongly rolled like the Scotch "r"
 s — *s* — as in *soft*
 t — *t, tʰ* —
 tch — *tʃ* —
 ts — *tʃ* — as in *tsetse* or *cats*
 tz — *ʒ* — as in *tzar*
 u — *u* — as in *truth*
 u — *u* — as in *hut*
 ü — *y* — as in *Zürich*
 v — *v* —
 w — *w* — as in *war*
 x — *x* — as in *ax*
 y — *i* — as in *yes*
 z — *z* —
 zh — *ʒ* — as in *azure* like the French "j"

HAIASDAN

ARMENIA

H.M. VANANTETSI

Arr. by K. H. AIQOUNI

Moderato

mf
 Hai - as - dan! Yer -
 Hai - as - dan! a -

mf *mp*

gir trakh - da - vair, Too mart - gai -
 noon pa - re - li, I kez han -

con agitato e cresc.
con agitato e cresc.

rit. *tempo*
 no tse - ghis wor - ran, Too yev pu -
 kisd No - yan da - ban Ye - kid yev

rit. *mp*

nig im Hai - re - nik. Hai - as -
 kev ab - re - tsav Noy, Hai - as -

mf

dim. *mf*

dan! Hai - as - dan! Hai -
 dan! Hai - as - dan! Hai -

poco rit. *mp* Più allegro

as - - dan! I veh a - noont
 as - - dan! Kedk kach-ar - achk

poco rit. *agitato* *p*

sird im woh, houizh Wo - ke - vo - ri i nor khra - khouis; I veh a - noont
 a - ten - a - pookhk, Uz hoght pa - ri ar - nen hoor - ti; Kedk kach - ar - achk

cresc. *poco* *a* *poco* *poco rit.*

sird im, woh, houizh Wo - ke - vo - ri i nor khra - khouis; Yev
 a - ten - a - pookhk, Uz hoght pa - ri ar - nen hoor - ti; Kev

poco rit.

1. ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Հայաստան, երկիր դրախտավայր,
Դու մարդկայնոյ ցեղիս որրան,
Դու եւ բնիկ իմ Հայրենիք,
Հայաստան, Հայաստան, Հայաստան:
Ի վեհ անուն սիրտ իմ, ո՛հ, յոյժ,
Ողբերի ի նոր խրախոյս,
Եւ անձկայրեաց ի քեզ յուսամ
Ի քեզ, ի քեզ, յոյս իմ միայն,
Հայաստան, Հայաստան, Հայաստան:

Հայաստան, անուն փարեւի.
Ի քեզ հանդիստ Նոյեան տապան.
Եզիտ եւ քեւ ապրեցաւ Նոյ.
Հայաստան, Հայաստան, Հայաստան:
Գեաք քաջառաջք աղենարուղք,
Զհողդ բարի առնեն յուռթի.
Քեւ ապրիմ ես, քեւ միշտ ցնծամ,
Քե՛ւ, քե՛ւ պանծամ. փառք իմ միայն,
Հայաստան, Հայաստան, Հայաստան:

Յ. Մ. ՎԱՆԱՆԴԵՑԻ

1. ARMENIA

Armenia, land of paradise!
Land where mankind's first cradle lies!
My native land, my heart's dear prize,
Armenia, Armenia, Armenia!
At thy great name, my heart is thrilled
With courage new, my fears are flown;
With eagerness I long for thee;
I hope in thee, in thee alone,
Armenia, Armenia, Armenia!

Armenia, a name of grace!
There found Noah's Ark its resting place;
There Noah dwelt, and reared his race.
Armenia, Armenia, Armenia!
Great rivers that in Eden rise
Water and fertilize thy ground.
Oh, may I live and joy in thee.
In thee my only boast be found.
Armenia, Armenia, Armenia!

Trans. by ALICE STONE BLACKWELL

No. 2

HAYI MAGHTANK ARMENIA'S PRAYER

M. K. TAGHIATIAN

Arr. by K. H. AIQOUNI

Adagio Religioso

Organ or Piano

p *pp* *p*

The piano introduction consists of two systems of music. The first system has a treble clef staff with a melodic line and a bass clef staff with a harmonic accompaniment. The second system continues the accompaniment. Dynamics include piano (*p*), pianissimo (*pp*), and piano (*p*).

Der ge - tso too uz Hais!
Ov Der, mer, Der poo-tal

p *pp*

The first system of the vocal part features a treble clef staff with the lyrics. The piano accompaniment is in the bass clef. Dynamics include piano (*p*) and pianissimo (*pp*).

A - ra zno - sa bai - dsars, Ge - - tso uz -
Zuk mer ha - main purg - ya I tush - nam -

mf

The second system of the vocal part features a treble clef staff with the lyrics. The piano accompaniment is in the bass clef. Dynamics include mezzo-forte (*mf*).

Hais! Ge - tso uz - hais!
yats! I tush - - nam - yats!

p *pp*

The third system of the vocal part features a treble clef staff with the lyrics. The piano accompaniment is in the bass clef. Dynamics include piano (*p*) and pianissimo (*pp*).

Copyright, 1919 by The Gotchnag Pub. Co.

poco più lento *cresc.*

Zo-ghor-moo-tun't ve - rin Haj - yats tzo-nel no - tsin,
 Ga - po zaehs no - tsoon Had zar - ma-douin uz - poon,

Zi no - vimp mar - tas-tsin Ab - ril has - - dis.
 Yev zask mer bar - da-soon A - ra hu - - zor.

poco agitato *mf*

has - dis has - dis has -
 hu - zor hu - zor hu -

suives *p*

f *Lento* *rit.*

dis. Zi no - vimp mar - tas-tsin ab-ril has - - dis.
 zor. Yev zask mer bar - da-soon a-ra hu - - zor.

mf *rit.*

2. ՀԱՅԻ ՄԱՂԹԱՆՔ

Տէ՛ր, կեցո՛ղու զՀայս,
Եւ արա՛ զնոսս պայծառս,
 Կեցո՛ղ Հայս:
Զողորմութիւնդ վերին
Հաճեա՛ց ձօնել նոցին.
Զի նովի՛մք մարթացին.
 Ապրի՛լ յաստիս:

Ով Տէր մեր, Տէր փութա՛
Զազգ մեր համայն փրկեա՛
 ի թշնամեաց:
Կափո՛ղ զաչս նոցուն
Հա՛տ զարմատոյն զրուն
Եւ զազգ մեր պարտասուն
 Արա՛ հրզօր:

Առաքեա՛ ի բարձանց
Զհամակցութիւն կամաց
 ի մերազնեայս:
Զամն ի մէնջ յարո՛
Պաշտպան ազգի մերոյ,
Տուր նմա ցուպ հուժկու.
 Հովուել զմեզ:

Մ. Գ. ԹԱՂԻԱԴԵԱՆՑ

2. ARMENIA'S PRAYER

God bless the Armenian race,
Lift up his glorious face.
 And give them peace!
In mercy from on high
Answer their fervent cry,
That they may live, not die,
 On earth increase.

Hasten, O Lord, thy day!
Free our whole land, we pray,
 From every foe.
Deprive them of their sight,
Their plots frustrate and blight,
But give us power and might
 To live and grow.

Send us from heaven above
Peace and fraternal love,
 Each to his friend.
Raise one among us, God,
To lead in pastures broad,
To rule with kingly rod
 Guard and defend.

Trans. by NINA E. RICE

No. 3

AZADOOTUNE

LIBERTY

M. NALBANDIAN

Arr. by K. H. AIQOUNI

A - zadr Asdwadsain o-rits Yerp ha - je - tsuv shoorch pu-chel,
 Yes an - par - par mi ma-noog Yer - goo tzer-kus bar - ze - tsi,
 A - za - doo-tune ko-che-tsi Togh wo - ro - da im kul-khin

Yes minch i man ga - kha-khan, Min - chev a - nark ma - hoo sün,

Im ho - gha-nute shin-wads - kin Guen - ta - noo tune bar - ke - vel,
 Yev im an - zor te - ve - rov A - za - doo tune kur gue-tsi.
 Pai - lag, gai-dsag, hoor, yer - gat, Togh tav tu - neh twsh-na - min,

Bi - di ko - ram bid yer - kem An - ta - tar a - za - doo-tune.

No. 4

DSIDSERNAG

SWALLOW

K.A. TOTOKHIANTS

Arr. by K. H. AIQOUNI

Dsi-dser - nag! dsi-dser - nag! Too kar - nan si - roon turch-nag,
 Ah! tu - rir dsi-dser - nag! Dsu-nads de-ghus Ash-da - rag.
 Ant he - roon a - le - vor Hair mu oo-nim su - ku - vor,

Tep i oor intz a - sa, Tvr-choom yes ait - bes a - rak?
 Ant shi - nir ko poui - nu Hai - re - ni gu - doo - ri dag.
 Wor mi - nag yure wor - toon Us - ba - soom eh o - re - or.

Copyright 1919 by The Gotchnag Pub. Co.

3. ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ

Ազատ Աստուածն—այն օրից,
 Երբ հաճեցաւ շունչ փչել,
 Իմ հոգանիւթ շինուածքին
 Կենդանութիւն պարզեւել.

Ես անբարբառ մի մանուկ
 Երկու ձեռքս պարզեցի,
 Եւ իմ անզօր թեւերով,
 Ազատութիւնն զրկեցի:

—Ազատութիւն—գոչեցի,—
 Թո՛ղ որոտայ իմ գլխին
 Փայլակ, կայծակ, հուր, երկաթ,
 Թո՛ղ դաւ դընէ թշնամին.

Ես մինչ ի մահ, կախադան՝
 Մինչեւ անարզ մահու սիւն,
 Պիտի դռամ պիտ՝ կրկնեմ,
 Անդադար՝ Ազատութիւն:

Մ. ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆՑ

3. LIBERTY

When the God of Liberty
 Formed of earth this mortal frame,
 Breathed the breath of life in me,
 And a spirit I became,

Wrapped within my swaddling bands,
 Bound and fettered helplessly,
 I stretched forth my infant hands
 To embrace sweet Liberty.

"Liberty! I made reply,
 "O'er my head let thunders burst,
 Lightnings flash, and missiles fly—
 Foes conspire to do their worst;

"Till I die or meet my doom,
 On the shameful gallows-tree—
 Till the portals of the tomb,
 I will shout forth Liberty!"

Trans. by ZABELLE C. BOYAJIAN

4. Ծ Ի Ծ Ե Ռ Ն Ա Կ

Ծիծեռնա՛կ, ծիծեռնա՛կ,
 Դո՛ւ, դարնան սիրուն թռչնակ,
 Դէպի ո՞ւր, ինձ ասա,
 Թըռչում ես այդպէս արագ:

Ա՛խ, թըռի՛ր, ծիծեռնա՛կ,
 Ծընած տեղքս Աշտարակ.
 Անդ շինի՛ր քո բոյնը
 Հայրենի կրտուրի տակ:

Անդ հեռու՛ ալեւոր
 Հայր ունիմ սգաւոր,
 Որ միակ իւր որդուն
 Սպասում է օրէ օր:

Դէ՛հ, սիրուն ծիծեռնա՛կ,
 Հեռացի՛ր, գնա՛ արագ,
 Դէպ՝ հայոց աշխարհը,
 Ծընած տեղքս Աշտարակ:

Գ. Ա. ԴՈՂՈՒՆԵԱՆՑ

4. SWALLOW

O swallow, gentle swallow,
 Thou lovely bird of spring!
 Say, whither art thou flying
 So swift on gleaming wing?

Fly to my birthplace, Ashdarag,
 The spot I love the best;
 Beneath my father's roof-tree,
 O swallow, build thy nest.

There dwells afar my father,
 A mournful man and grey,
 Who for his only son's return
 Waits vainly, day by day.

Fly on swift wing, dear swallow,
 Across the quickening earth,
 And seek in fair Armenia
 The village of my birth!

Trans. by ALICE STONE BLACKWELL

ARAXI ARDASOOKU
THE TEARS OF ARAXES

KAMAR-KATIBA

Arr. by K. H. AIQOUNI

Moderato

Mair a-rax-i a-pe-rov Kai-la-mo-lor ka-noom yem,
In-choo ar-tsoonk tsai-doom yen, Koo sek hu-bard a-che-rits
O A-rax-es moth-er mine, Wan-der-ing a-long thy shore

Hin, hin ta-roots hi-sha-dag Al-yats me-chu bnd-room yem.
In-choo a-rak pakh-choom yes Ait ha-ra-zad a-pe-rits.
I was seek-ing in thy waves Mem-ries of the days of yore.

Paits no-ka mishd hegh-hegh-oog Bugh-dortchu-rov ye-zer-kin
Mi bugh-do-ril ha-da-gut Han-tard ho-seh khai-da-lov
But thy fick-le tur-bid floods fret their banks, and ev-er change

Ta-riv, ta-riv khu-pe-lov Pakh-choom e-in la-la-kin.
Man-goo-tu-nu ko garj eh, Shood gu has-nis teb i dsov.
Shift-ing chan-nels thro the years Weep-ing as they on-ward range.

A - rax, in choo tzu-gants hed Bar ches per-noom man-ga-gan?
 Var - ti too-per togh poos - nin Koo hü-rän-gal a - pi mod
 O A - rax - es why not stay, Dance a while in child-ish glee?

Too ter dso-vu chu ha-sads Su-ka-vor yes intz nu - man.
 So-khag-ne - ru no - tsa metch Yer-ken min-chev a - ra - vod.
 Why, the o - cean still un-reached, Art thou mourn-ing like to me?

No. 6

ARAXI ARDASOOKU
 THE TEARS OF ARAXES

KAMAR-KATIBA

Arr. by K. H. AIQOUNI

Andante

Mair a - rax - i a - pe - rov. Kai - la - mo - lor ku-noom yem
 Paits no - ka mishd hegh-hegh - oog. Bugh-dor tshu-rov ye - zer - kin
 A - rax in - choo tzu-gants hed. Bar ches pur-noom man-ga - gan?

Hin hin ta-roots hi-sha-dag Al - yats me - chu bud-room yem.
 Ta riv ta-riv khu-pe-lov Pakh-choome - in la - la - kin.
 Too ter tso-vu chu ha-sads Su - ka - vor yes intz nu - man.

Մայր Արաքսի փերով
Քայլամուրդը զընում եմ .
Հին հին դարուց յիշատակ
Ալեաց մէջը պըտրում եմ :

Բայց նոքա միշտ յեղյեղուկ՝
Պղտոր ջրով եղերքին .
Դարիւ դարիւ խփելով՝
Փախչում էին լալագին :
—Արա՛քս, ինչո՞ւ ձկանց հետ
Պար չես բռնում մանկական ,
Դու զեռ ծովը չը հասած՝
Սըզաւոր ես ինձ նըման :

Ինչո՞ւ արցունք ցայտո մ են
Քու սէզ , հըպարտ աշերից ,
Ինչո՞ւ արագ փախչում ես
Այդ հարազատ փերից :

Մի՛ պղտորիլ յատակըդ ,
Հանդարտ հոսէ խայտալով ,—
Մանկութիւնը քո կարճ է ,
Շուտ կը հասնիս զէպի ծով :

Վարդի թրփեր թո՛ղ բուսնին
Քու հիւրընկալ փի մօտ ,
Սոխա՛ները նոցա մէջ
Երգեն մինչեւ առաւօտ :

Ափերիդ մօտ երգելու
Հովիւք թող զան համարձակ ,
Գառն ու ուլը քու վըճիտ
Ջուրը մըտնեն միշտ արձակ :—

Մէջքը ուռցուց Արաքսը ,
Փըրփուր հանեց իր տակից ,
Ամպի նըման գոռալով՝
Այսպէս խօսեց յատակից :
—Քիզա՛խ , անմի՛տ պատանի ,
Էնիբհըս ինչո՞ւ դարեւոր՝
Վըրրդովում ես , նորոգում
Էիմ ցաւերը բիւրաւոր :

«Սիրելի մահից յետ՝
Է՞րբ ես տեսիլ , որ այրին
Ձեռքից զըլուխ պըճնուի
Էիբ դարդերով թանկագին :

«Քանի որ իմ զաւակունք
Քլայսպէս կը մնան պանդուխտ՝
Էինձ միշտ սըզաւոր կը տեսնէք ,
Քլայ է անխար իմ սուրբ ուխտ :»

Էլ չը խօսեց Արաքսը ,
Յորձանք տուեց ահագին ,
Օղակ օղակ օճի պէս՝
Առաջ սողաց մոլեղին :

ՔԱՄԱՌ-ՔԱԹԻՊԱ

7. ՍՏՈՒԵՐՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ

Մինչ ե՞րբ զըլուխդ պիտի ծեծես ,
Շըզթայակապ այդպէս հեծես ,
Հէ՛ք Հայաստա՛ն շիջել արեւ ,
Հէ՛ք Հայաստա՛ն՝ շիջել արեւ :

Ե՞րբ սոխակը սըզատերեւ
Նոճիներէն շուտ տալով խոյս ,
Պիտի երգէ վարդ արշալոյս
Պիտի երգէ վարդ արշալոյս :

Եղո՛ւկ քեզի , հէ՛ք Հայրենիք ,
Որ շորթելով չըքեղ դափնիքդ՝
Որդիքդ անխիղճ զըլխոյդ վատոյժ
Բոլորեցին սեւ նոճ ու փուշ :

Ա՛հ վրէժխընդիր շանթեր ճայթին
Հայրենադրուժ Հայոց ճակտին
Ա՛հ վրէժխընդիր շանթեր ճայթին
Հայրենադրուժ Հայոց ճակտին :

Պ . ԴՈՒՐԵԱՆ

USDWERNERU HAIASDANIN

THE SHADOWS OF ARMENIA

B. TOURIAN

ARDAVAZT VART. KALENDER

Harm. by A.T. DAGHLIAN

Adagio

Minch yerp kə - lookht bi - di dse - dses? Shukh-ta - ya -
Ye-ghoog ke - zi, hek Hai - re - nik, Wor shor - te -

gab ait-bes he - dses, Hek Hai-as - dan! shi-tchel a -
lov shə-kegh tap - nikt, Wor-tikt an - khighj kul-khoot va -

rev, Hek Hai-as - dan! shi-tchel a - rev. Yerp so-kha-gu su-
doozh Po - lo - re - tsin sev noj ou poosh. Ah! vrezh-khantirshan-

Yerp so - kha -
Ah! vrezh - khən -

ka - de - rev su - ka - de - rev. No - ji - ne - ren shood da - lov
ter jai-tin shan-ter jai - tin Hai - re - na - trouzh Ha - yots jag -

gu su ku - de - rev.
tir shan-ter jai tin.

khouis, Bi - di yer - keh vart ar - sha - lousis?
din. Ah vrezh - khən - tir shan - ter jai - tin

pp *o rit.*
Bi - di yer - keh vart ar - sha - lousis?
Hai - re - na - trouzh Ha - yots jag - din.

VREZHK I SHAVARSHAN

BATTLE SONG

L. ALISHAN

Arr. by K. H. AIQOUNI

Allegro marziale

First system of piano introduction. Treble clef, bass clef, 4/4 time, key signature of two flats. Starts with a forte (*f*) dynamic and a *tutti* marking.

Second system of piano introduction, continuing the accompaniment.

Sop. Pamp! wo - ro - dan
Sop. Ark a - ghe - ghants

Pamp! wo - ro - dan pamp! wo - ro - dan par-tzoosd pom-pünk
 Ark a - ghe-ghants ark a - ghe-ghants partzr i ti - rakh

Third system containing the first vocal line and piano accompaniment.

Ai - ra - rad - yan tashdn - i - vair, A - ri a - rants a - rünk he - rantn
 troos-chik, ver - chin tzez khra - khouis, Ar - yal dar-tsook zan - tig - na - tarts

Fourth system containing the second vocal line and piano accompaniment.

a - ra - da - nan i hra - zair. Hra - ver hai - ren - yats hur - chag - iñt ha - noor,
zais var - ta - kou int rosh - nan - khouis. I - ve - ra his - nits hagh - tits Var - ta - na,

Ho - kik hai - ga - zants por - po - kin i hoor. Vork yerg - na vo - rin
Bars - ga - gan paz - gav ar - win Va - ha - na, Sheshd i dsair shir - mi

cresc. bsa - gin ek ga - rod, Vork yerg - ra - wo - rin pa - rats yerg - na - hort.
tash - din Sha - var - shan Dwn - gel hagh - ta - nag an - mah hagh - too - tian.

cresc. *poco rit.* *3 a tempo*

on a-ri a-rants man - goonk

Hab-on a-ri a-rants man - goonk Hab-on a-ri a-rants

Hab-on hab-on a-ri a-rants

man - goonk Hai-re-na-vrezhkt Hai-ga-zoonk.

man - goonk

Hab-on i zen koont-a-koont, her-yal i bar toont i toont, Hab-on i zen
I Sha-var-shankoont-a-koont, her-yal i bar toont i toont, I Shavar-shan

cresc.

koont-a-koont her-yal i bar toont i toont. I zen! i vrezh! On!
 koont-a-koont her-yal i bar toont i toont. I hagh-ta-nag! On!

cresc.

antr ha-ratch! I zen! i vrezh! Mi tzakh, mi hatch
 antr ha-ratch! I hagh-ta-nag On! antr ha-ratch! On!

Più animato *cresc.* *ff*

antr ha-ratch! Mitzakh, mi hatch! On! antr ha-ratch! Ha-ratch ha-ratch! Hab-on! ha-ratch!
 antr ha-ratch! Mitzakh, mi hatch! On! antr ha-ratch! Ha-ratch ha-ratch! I hagh-ta-nag!

Più animato *cresc.* *ff*

8. ՎՐԷԺՔ Ի ՇԱԽԱՐՇԱՆ

Քա՛մբ, որոտան բարձուստ բոմբիւնք յԱրարատեան դաշտն ի վայր,
Արի արանց արիւնք յեռանդն առատանան ի հրազայր,

Հրաւէր հայրենեաց հոշակին նդ հանուր,

Հողըք Հայկազանց բորբոքին ի հուր.

Որք երկնաւորի սասակին էք կարօտ,

Որք երկրաւորին փառաց երկնայորդ:

Հայ՛ օ՛ն, արի արանց մանկունք,

Հայրենայրէժքդ Հայկազունք

Հայ՛ օ՛ն, ի զէն գունդագունդ,

Յեռեալ ի պար թունդ ի թունդ.

Ի զէ՛ն, ի վրէ՛ժ, օ՛ն անդր յառաջ,

Ի զէ՛ն, ի վրէ՛ժ, մի ձախ, մի յաջ:

Օ՛ն անդր յառա՛ջ,

Մի ձախ մի յաջ,

Օ՛ն անդր յառա՛ջ,

Յառա՛ջ, յառա՛ջ

Հայօ՛ն յառա՛ջ:

Արք աղեղանց, բարձր ի թիրախ թռուօջի՛ք՝ վերջին ձեզ խրախոյս,
Առեալ տարցուք զանթիկնադարձ զայս վարդագոյն դրօշ անխոյս:

Ի վերայ յիննից յաղթից Վարդանայ,

Պարսկական բաղկաւ արւոյն Վահանայ,

Շեշտ ի ծայր շիրմի դաշտին Շաւարշան

Տնկել յաղթանակ անմահ յաղթութեան:

Հայ՛ օ՛ն արի արանց մանկունք,

Հայրենայրէժքդ Հայկազունք:

Ի Շաւարշան գունդագունդ

Յեռեալ ի պար թունդ ի թունդ,

Ի յաղթանակ, օ՛ն անդր յառաջ

Ի յաղթանակ, օ՛ն անդր յառաջ

Օն անդր յառաջ

Մի ձախ մի յաջ,

Օն անդր յառաջ

Հայօ՛ն յառաջ

Ի յաղթանակ:

Հ. Ղ. ԱԼԻՇԱՆ

9. ՖԻԴԱՅԻԻ ԵՐԳԸ

Դաշնակցական խումբ, գընանք մենք
Սասուն, Խմբապետները հողով են երգուած,
Մեր Հայ եղբայրներ մեզ են ըստասում,
Ֆիդայի ուժով գնում են առաջ,
Անդրանիկը քաջ իր ընկերներով
Առաջն է կանգնած Անդրանիկը քաջ,
Կուզէ պատերազմ, կը սպասէ զարնան: Գոռում է գոչում, կուզէ պատերազմ:

FIDAYII YERKU

SONG OF ANTRANIG

Arr. by K. H. AIQOUNI

Allegro marziale

Fine

Unison

Tush-nag-tsa-gan khoomp, ku-nank menk Sa-soon, Mer Hai yegh-pair-
Khum-pa-bed-ne - ru hok-wov yen yert-wads, Fi - da - yi oo -

ner mez yen us - ba - soom,
zhov ku - noom yen a - ratch,

Ant - ra - ni - gu katch ir un - ger - ne - rov
A-ratchn eh gank-nads Ant - ra - ni - gu katch,

Goo - zeh ba - de - razm gus - ba - seh kur-nan. *D.C.al Fine*
Ko-room eh ko-choom gou - zeh ba - de - razm.

DALVORIGTSI

THE SON OF DALVORIG

M. DAMADIAN

Arr. by K. H. AIQOUNI

Marziale

f

Con energia

f

Dal-vo - rig - tsi gd - rij yem ghort, Kagh-ku-tsoo bes chem too-la-
Yerp im a - cher pa-tsi hash - kharh, A-zad de-sa mer sar oo

f

mort; Sa - ri za - vag, ka - ri wor - ti, Hin katch
kar; Min-chev pa - gem ach-kes kha - var, Bid chi

Ha - yots yem mu - na - tsort. Dal - vo - ri - gi za - vag yem
 go - kheh hos wodko - dar. Im mam dsu - nav zis ba - loo

katch, Chem kho - nar - hir tur - kin a - ratch, Ka -
 dsots, Un - goo - zigojghmints o - ro - rots, Dug -

rood le - rants yem a - zad laj, Chem de - selwocha - rorwoch
 loz dsu - na meds - tsa dug - loz, Gian - kis pazhinnehgrivoo

Chorus

maj.
pots.

Hai agh - pur - dik jan agh - pur - dik, Dal-vo-

The first system of the chorus consists of a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is written in a treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature. It begins with a fermata over the first measure, followed by a melodic line with lyrics. The piano accompaniment is written in a bass clef and provides harmonic support with chords and moving lines.

ri - gi za - vag yem katch, A - za - doo - tian si-roon

The second system continues the chorus with a vocal line and piano accompaniment. The vocal line has a fermata over the first measure and then continues with the lyrics. The piano accompaniment features a dynamic marking of *f* (forte) and continues to provide harmonic support.

poco rit.

ha - mar, Ye - gek teb intz ha - ratch, ha - ratch!

poco rit.

The third system concludes the chorus with a vocal line and piano accompaniment. Both parts are marked with *poco rit.* (ritardando). The vocal line has a fermata over the first measure and ends with the lyrics. The piano accompaniment features a dynamic marking of *poco rit.* and ends with a final chord.

Տալուորիկցի կըտրիճ եմ զորդ,
Քաղքըցու պէս չեմ թուլամորթ.
Սարի զաւակ, քարի որդի՝

Հին քաջ Հայոց եմ մընացորդ:

Տալուորիկի՝ զաւակ եմ քաջ,
Չեմ խոնարհիւր թուրքին առաջ,
Քարուտ լեռանց եմ ազատ լան՝
Չեմ տեսել ոչ արօր, ոչ մահ:

ԽՄԲԵՐԳ

Հայ աղբըրտիք, ճան աղբըրտիք,
Տալուորիկի զաւակ եմ քաջ,
Ազատութեան սիրոյն համար,
Եկէք դէպ ինձ յառա՛ջ, յառա՛ջ:

Երբ իմ աչիւր բացի յաշխարհ,
Ազատ տեսայ մեր սար ու քար.
Մինչեւ փակեմ աչքըս խաւար,
Պիտ չի կոխէ հոս ոտք օտար:
Իմ մամ ծընաւ զիս սպալու ծոց,
Ընկուզի կոճղ մ'ինձ օրօրոց,
Տըկլոզ ծընայ՝ մեծցայ տըկլոզ,
Կեանքիս բաժինն է կոխ ու բոց:

Հայ աղբըրտիք, ճան աղբըրտիք,
Տալուորիկի զաւակ եմ քաջ,
Ազատութեան սիրոյն համար,
Եկէ՛ք դէպ ինձ յառա՛ջ, յառա՛ջ:

10. THE SON OF DALVORIG

A brave son of Dalvorig, Dalvorig's son am I;
Son am I of the mountain, son am I of the rock.
Not like the timid dwellers in city walls am I;
I am the remnant of the old, the brave Armenian stock.
The brave son of Dalvorig, Dalvorig's son am I,
And in the presence of the Turk I do not cringe or bow;
The free son of the rocky hills, the rugged heights, am I;
My eyes have never looked upon the plough-haft or the plough.

CHORUS

Ho, my Armenian brothers, Dalvorig's son am I;
Oh, come to me, come hither, for the love of liberty!

When on the world I ope'd my eyes I saw our mountains high,
Our rocks and cliffs; our mountains, our rocks and cliffs were free,
Until I close my eyes upon the darkness when I die,
Ne'er shall the feet of foreigners tread here triumphantly.

My mother gave me birth in a narrow, rocky gorge,
The strong branch of a walnut tree my cradle-bed became;
So plain and simple was my birth, so plainly I was reared.
My portion in this earthly life is conflict, fire, and flame.

Trans. by ALICE STONE BLACKWELL

YERK SAHMANATROOTIAN

SONG OF THE CONSTITUTION OF 1861

H. K. SVAJIAN

Arr. by K. H. AIQOUNI

A - rik hai-ga-zoonk, Ha-ratch un-ta - nank, Sah-ma-na-troo-tian

nor pa-rev m'al dank: Wor azkn yerp za - ni pur-ga - rar ko-chets,

Nor ho-ki, nor giank a - nor bar-ke-vets. Ye - gek pa-re-gamk,

ar partz-riahn Asd-wads, Oogh-ghenk mer magh-tank soorp sur-de pu-khads.

Ye - gek pa - re - gamk, ar partz-riahn Asd - wads

oogh-ghenk mer magh-tank soorp sur - de pu-khads. Gets - tseh, gets-tseh, gets-

tseh mishd Azkn oo Sah-ma-na-troo - tune. Gets-tseh, gets-tseh, gets-

tseh, mishd Azkn oo Sah - ma - na - troo - tune.

11. ԵՐԳ ԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

(1861 Մայիս 24)

Արի՛ք Հայկազունք, յառաջ ընթանանք,
Սահմանադրութեան նոր բարեւ մ'ալ տանք.
Որ Ազգն երբ զԱնի փրկարար գոչեց.
Նո՛ր հողի, նո՛ր կեանք Անոր պարգևեց:
Եկէք բարեկամք, առ բարձրեալն Աստուած,
Ուղղենք մեր ճաղթանք սուրբ սրտէ բղխած:
Կեցցէ՛, կեցցէ՛, կեցցէ՛ միշտ
Ազգն ու Սահմանադրութիւն:

Դո՛ւ ալ, Հայաստան, սիրուն հայրենի՛ք,
Այ ախուհեաեւ մի՛ սգար լռիկ.
Զի ա՛լ քու որդիք նո՛ր ողւով բերկրեալ՝
Զքեզ հարս կ'ուզեն տեսնել զարդարեալ:
Այ մի՛ լար, մայրիկ, լացդ ի պար փոխէ.
Եւ ձայնով քաղցրիկ որդւոցդ հեա երգէ՛
Կեցցէ՛, կեցցէ՛, կեցցէ՛ միշտ
Ազգն ու Սահմանադրութիւն:

Յ. Գ. ՍՎԱՃԵԱՆ

MER HAIRENIK

OUR FATHERLAND

M. NALBANDIAN

Arr. by K. H. AIQOUNI

Mer Hai-re - nik *twsh-var* an-der, Mer *twsh-nam-yats* wod - na-gokh,
A me-naindegh ma - hu mi eh, Mart mi an-kam bid mer-ni,

Ir wor-ti - ku art gan-choom eh Ha-nel ir vrezh ken oo wokh.
Paits ye-ra - ni wor ir az - ki A - za-doo-tian gu zoh - vi.

12. և 13. ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻԻՔ

12. & 13. OUR FATHERLAND

«Մեր Հայրենիք, թշուառ, անտէր,
Մեր թշնամեաց ոտնակորս -

Իւր որդիքը արդ կանչում է,
Հանել իւր վրէժ, քէն ու որս:

«Մեր Հայրենիք շղթաներով
Այսքան տարի կապկապած,
Իր քաջ որդււկ սուրբ արիւնով
Պիտի լինի ազատուած:

«Ահա՛ եղբայր, քեզ մի դբօշ
Որ իմ ձեռքով գործեցի,
Գիշերները ես քուն չեղայ,
Արտասուքով լուացի:

«Ահա՛ իմ գործ, ահա՛ դբօշ,
Շուտ մի չեծիր քաջի պէս,
Գնա՛ փրկել մեր Հայրենիք
Պատերազմի վառ հանդէս:

«Մահնայն տեղ մահը մի է,
Մարդ մի անգամ պիտ մեռնի,
Բայց երանի՛, որ իր ազգի
Ազատութեան կը զոհուի:

«Գնա՛, եղբայր, Ատուած քեզ յոյս,
Ազգի սէրը քաջալիր.
Գնա՛, թէեւ չեմ կարող գալ,
Բայց իմ հոգին քեզ ընկեր ւ»

Our fatherland, bereft, oppressed,
Downtrodden by ruthless foe,
Is calling now her loyal sons
To strike the avenging blow.
Dear fatherland, for years in chains,
Thy loyal children for thee
Will gladly pour their sacred blood,
To set their dear country free.
So, brother, see this little flag
I've wrought with colors so bright,
I've toiled, I've washed it with my tears
Sleepless through many a night.
Behold my work, behold the flag!
To horse! to the battle-field ride!
Go forth, to fight for fatherland
On the field where heroes have died.
Death is the same in every place,
To each his time comes to die:
But happy he who with his death
His country's freedom may buy.
So, brother, go! God be thy hope
To set thy fatherland free!
My body stays at home, my soul
Shall thy companion be.

Մ. ՆԱԼԲԱՆԴԻԱՆԸ

Trans. by NINA E. RICE

MER HAIRENIK

OUR FATHERLAND

M. NALBANDIAN

Arr. by K. H. AIQOUNI

Mer Hai-re-nik tush-var an-der, Mer tush-nam-yats wod-na-gokh;
A-me-naindegh ma-hu mi eh, Mart mi an-kam bid mer-ni,

Ir wor-ti-ku art gan-choom eh, Ha-nel ir vrezh ken oo wokh.
Paits ye-ra-ni wor ir az-ki a-za-doo-tian gu zoh-vi.

ken oo wokh. Mer Hai-re-nik shukh-ta-ne-rov
gu-zoh-vi. Ku-na, yegh-pair Asd-wads kez houis,

Ais-kan da-ri gab-gab-wads. Ir katchwort-wots
Az-ki se-ru ka-tcha-ler; Ku-na te-yev

soorp a-ru-nov Bi-di li-ni a-zad-wads.
chem ga-rogh kal Paits im ho-kin kez un-ger.

VANA DSOVAG

THE LAKE OF VAN

RAFFI

Arr. by K. H. AIQOUNI

Andante

1. Tzain door ov dso - vag, in - choo lu - room yes?
2. Hai - as - da - ni metch, ants - ge - rin vu - ga,

Wogh - pa - gits li - nel chuga - mis tush - pakh - dis? Shar - zhe - tsek, ze -
Us - gus pits minch aizhm, khunt - rem intz a - sa. Mi - teh, mishd ait -

purk, a - li - ku ved, ved, Khar - ne - tsek zar - da - sooks, ais
bes gu mna Hai - as - dan? Pu - sha - lits a - na - bad, yer -

tchu - re - ri hed. Khar - ne - tsek, zar - da - sooks -
pemn poo - ras - dan. Pu - sha - lits a - na - bad,

Kar - ne - tsek zar - da - sooks ais tchu - re - ri hed.
Pu - sha - lits a - na - bad yer - pemn poo - ras - dan.

14. ՎԱՆԱՅ ԾՈՎԱԿ

Ձա՛յն աուր, ո՛վ ծովակ, ինչո՞ւ լռում ես,
 Ողբակից լինել չկամի՞ս դժբախտիս:
 Շարժեցէ՛ք, դեփի՛ւոք, ալիքը վէ՛տ վէ՛տ,
 Խառնեցէ՛ք զարտասուս այս ջրերիս հետ:

Հայաստանի մէջ անցքերին վրկայ,
 Ըսկզբից մինչ այժմ, խնդրեմ, ինձ ասա՛.
 Մի՛թէ միշտ այսպէս կը մնա՞յ Հայաստան,
 Փըշալից անապատ, երբեմն բուրաստան:

Մի՛թէ միշտ այսպէս ազգը խղճալի,
 Կը լինի՞ ծառայ օտար իշխանի,
 Մի՛թէ Աստուծոյ աթոռին մօտին
 Անարժա՞ն է Հայն ու Հայի որդին:

Արդեօք զալո՞ւ է մի օր, ժամանակ՝
 Տեսնել Մասիսի գըլխին մի դբօշակ,
 Եւ ամէն կողմից պանդուխտ հայազգիք
 Դիմել զէս իւրեանց սիրուն Հայրենիք:

ԲԱՅՅԻ

14. THE LAKE OF VAN

O Lake make answer! Why be silent more?
 Wilt not lament with one whose heart is sore?
 And you, ye Zephyrs, hurl the waters high
 That I may feed them from a mourner's eye!

A garden once, luxuriantly fair,
 Now is Armenia choked with thorns and tare:
 Thou who hast seen her fortunes wax and wane,
 Tell me I pray thee! Must she thus remain?

Must this unhappy nation ever be
 By foreign princes held in slavery?
 Is the Armenian and his stricken race
 Counted unworthy in God's judgment-place?

Comes there a day, comes there a season that
 Shall hail a flag on topmost Ararat,
 Calling Armenians, whereso'er they roam,
 To seek once more their loved and beauteous home?

Trans. by G. M. GREEN

GILIGIA
CILICIA

N. ROUSSINIAN

Arr. by K. H. AIQOUNI

Andante con moto et bien rythmé

Yerp wor pats - vin tur -
When doors of hope are

nern hoo - so Yev mer yerg - ren - pakh da tzu - mer, Chuk -
o - pen wide, And drea - ry win - ter flees a - way, Our

nagh yer - girn mer Ar - men - yo - Yerp pay - leh yür kaghtz -
beau - te - ous Ar - me - ni - a Beams forth in glad and

rig - o - rer; Yerp wor dsi - dsarn i pouin tar - na Yerp
smil - ing day; When swal - lows to their nests re - turn And

wor dsa - rern hak - nin - de - rev.
trees put on their leaves so bright.

Tsan - gam des - nel zim Gi - li - gia Ash-kharh wor
I yearn for my Ci - li - ci - a. The land where

intz ye - door - a - rev. Tsan - gam des -
first I saw the light. I yearn for

un poco rit. *pa tempo*

nel zim Gi - li - gia Ash-kharh wor intz ye - door a -
my Ci - li - ci - a, The land where first I saw the

f *mf*

rev. _____
light. _____

f *molto ritard. pour Fine* *Fine*

15. ԿԻԼԻԿԻԱ

Երբ որ բացուին դռներն յուսոյ
 Եւ մեր երկրէն փախ տայ ձրմեռ,
 Զբքնաղ երկիրն մեր Արմենիոյ
 Երբ փայլէ իւր քաղցրիկ օրեր,
 Երբ որ ծիծառն 'ի բոյն դառնայ,
 Երբ որ ծառերն հազնին տերեւ՝
 Յանկամ տեսնել զիմ Կիլիկիա,
 Աշխարհ որ ինձ ետուր արեւ:

Տեսի դաշտերն ես Սիւրիոյ,
 Լեռն Լիբանան եւ իւր մայրեր.
 Տեսի զերկիրն Իտալիոյ,
 Վենետիկ եւ իւր կոնսօլներ,
 Կըզզի նման շիք մեր Կիպրոյ,
 Եւ ոչ մէկ վայր է արդարեւ
 Գեղեցիկ քան զիմ Կիլիկիա,
 Աշխարհ որ ինձ ետուր արեւ:

Հասակ մը կայ մեր կենաց մէջ,
 Ուր ամենայն իղձ կ'աւարտի.
 Հասակ մը ուր հողին ի տեսնէ՝
 Յիշատակաց իւր կարօտի,
 Յորժամ քնար իմ ցրտանայ,
 Սիրոյն տալով վերջին բարեւս՝
 Երթամ ննջել յիմ Կիլիկիա,
 Աշխարհ որ ինձ ետուր արեւ:

(Նմանող.)

Ն. ՌՈՒՍԻՆԵԱՆ

15. CILICIA

When doors of hope are opened wide,
 And dreary winter flees away,
 Our beauteous Armenia
 Beams forth in glad and smiling day;
 When swallows to their nests return
 And trees put on their leaves so bright
 I yearn for my Cilicia,
 The land where first I saw the light.

I've seen the wide Vonarian fields
 And cedar-clad Mount Lebanon,
 Italian shores and Venice fair,
 Where gondolas are gliding on:
 There's nothing like our Cyprian isle,
 No spot on earth can be so bright;
 I yearn for my Cilicia,
 The land where first I saw the light.

There comes to each a time of life
 When all our hopes have gone at last,
 The poor soul longs and strives no more
 And dwells alone upon the past;
 Then, when my breaking harp, unstrung
 Shall sing to hope a last good-night,
 I'll sleep in my Cilicia,
 The land where first I saw the light.

Trans. by NINA E. RICE

16. ՍԵՐՈՒ ՓԱՇԱՅԻ ԵՐԳԸ

Ով որ քաջ է, ի՞նչ կ'սպասէ,
 Արդէն ժամանակ է՝ թող գայ,
 Մահ, պատերազմի օրհաս է.
 Ով որ անվախ քաջ է՝ թող գայ:

Կամ կռուելով մեռնինք, անցնինք,
 Կամ զէնքով փրկութիւն ստանանք,
 Կռուելով փրկենք Հայաստան,
 Ազնիւ մտածողը թող գայ:

Վերջապէս մենք ունինք կռիւ,
 Զէնքով մաքրենք պիտ՝ մեր հաշիւ,
 Մեր հայրենեաց փառքն ու պատիւ—
 Արորին սիրողը թող գայ:

SEROP PASHAI YERKU

THE SONG OF SEROP PASHA

Arr. by K. H. AIQOUNI

Ben marcato con anima

Ov wor katch eh, inch gus-ba -

f

segue

senza Ped.

seh. Ar-ten zha - ma - nag eh, togh ka, Mah ba - de - raz - mi or -

has eh, Ov wor an - vakh katch eh togh ka, Mah ba -

poco rit.

de - raz - mi or - has eh, Ov wor an-vakh katch eh togh ka.

poco rit.

AVARAIRI NAHADAGK

THE MARTYRS OF AVARAIR

K. SRVANSTIAN

Arr. by K. H. AIQOUNI

Lento moderato

Te hai - ren - yats bu -

sa - ga - tir Koght-ni ku - nark lu - rer yen;—

lu - rer yen; Yerg-nits togh kan an - mah ho - kik

dim. Ha-yots ka-tchern bu - sa - gel. ——— Yerg-nits gel. ———

dim. *p* *p*

1. 2.

Թէ Հայրենեաց պսակադիր
Գողթնի քնարք լուր են.
Երկնից թող դան անմահ հողիք
Հայոց քաջերն պսակել:

Մասնաց գագաթ թող դան բազմին
Երկնից գունդ գունդ հրեշտակներ,
Աստուած իջեր ի Հայաստան
Հայոց արիւն հոտոտել:

Փախէք ամպեր Շաւարշանէն,
Ալ մի՛ ցօղէք ձեր ցօղեր.
Շաւարշանը ոռոգուած է
Հայոց քաջաց արիւնով:

Լուսին, լուսին, աչքովդ անքուն.
Պահէ Հայոց ոսկորներ,
Եւ մայիսի զուարթ ցօղով՝
Յօղէ անոնց շիրիմներ:

Արծփւք, բաղէք Հայաստանի,
Եւ արագիւլք ամրան հիւր,
Գուք հսկեցէք այս աշխարհին,
Ժառանգեցէք Հայոց տուն:

Մոխրներու վրայ նստէք,
Աւերակներ շինէք բոյն.
Եւ ծիծեռնակ գայ ու երթայ
Մինչեւ Հայոց գայ դարուն:

Գ. Վ. ՄՐՈՒԱՆՁՏԵԱՆՑ

17. THE MARTYRS OF AVARAIR

If Goghtan's bards no longer crown
Armenia's heroes with their lays,
Let deathless souls from Heaven come
down,

Our valiant ones to praise!

Ye shining angel hosts, descend:
On Ararat's white summit pause;
Let God Himself the heavens rend,
To come and judge our cause,

Fly, clouds, from Shavarshan away,
Pour not on it your gentle rain:-
'Tis drenched with streams of blood to-day
Shed by our brave ones slain.

And, moon, thy sleepless vigil keep
O'er our Armenian martyr's bones;
With the soft dews of Maytime steep
Their nameless funeral stones.

Armenia's stork, our summer guest,
And all ye hawks and eagles, come,
Watch o'er this land-'tis our bequest-
We leave to you our home.

About the ashes hover still,
Your nest among the ruins make;
And, swallows, come and go until
Spring for Armenia break!

Trans. by ZABELLE C. BOYAJIAN

No. 18

ZARTIR WORTYAG
THE SONG OF A SOLDIER'S MOTHER

B. V. NATANIAN

Arr. by K. H. AIQOUNI

Zar - tir, wort-yag, Hoosh per ver gats, Ba - de - raz - mi pogn hwn-chets,

Zar - tir, ko - chets tzain hai-ren - yats Gue - nats ma - hoo zhamn hwn-chets.

Copyright 1919 by The Gotchnag Pub. Co.

No. 19

HOUIS
THE SURE HOPE

R. PATKANIAN

Arr. by K. H. AIQOUNI

Togh pu - cheh ka - min bagh bagh ye - re - sis,

Ve - ren am - be - ren - sas - dig tzune togh ka, Wor - kan wor goo - zeh

togh gad - ghi hü - sis, - Hoo - sov yem vagh oosh ka - roo - nu bid ka.

18. ԶԱՐԹԻՐ ՈՐԴԵԱԿ

Զարթի՛ր, որդեակ, յուշ բեր, վեր կաց,
Պատերազմի փողն հնչեց,
Զարթի՛ր, դռնեց ծայն հայրենեաց
Կենաց, մահու ժամն հընչեց:

Հաւաքել եմ քո զէնքերը,
Ահա դըլիսիդ վերեւ կան,
Ինչպէս երբեմն քո զրքերը,
Երբ կ'երթայիր վարժարան:

Ելի՛ր, կապեմ սուրբ մէջքիդ,
Ասպար կապեմ քո ուսէդ,
Եւ սուրբ դրօշակն հայրենիքիդ
Թող ծածանի աջ թեւէդ:

Յառա՛ջ, որդեակ, ի մարտ անմահ,
Տո՛ւր անվախ կուրծք ու ճակատ,
Հոգ չէ թէ քեզ կը դունէ մահ,
Զի յայնժամ է ազգն ազատ:

Պ. Վ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

18. AWAKE MY SON

The song of the soidier's mother

Awake, my son, awake from sleep!
The battle trump hath sounded clear,
Thy fatherland is calling thee;
The hour of life and death is here.

Thy weapons I have ready made,
And here they hang above thy head,
As I prepared thy books of old,
Thy school books, in the days now fled.

Rise, that thy sword I may gird on,
And to thy shoulder fix thy shield;
And let thy country's holy flag
Wave from thy right arm, on the field!

Onward, my son, unto the fight,
And face the foeman valiantly!
Even if death should be thy fate.
Thy nation shall be glad and free.

Trans. by ALICE STONE BLACKWELL

19. ՅՈՅՍ

Թո՛ղ փչէ քամին սաղ սաղ երեսիս,
Վերէն, ամպերէն սաստիկ ձիւն թո՛ղ գայ,
Ո՛րքան որ կուզէ՝ թող կատուի հիւսիս,
Յուսով եմ, վաղ ուշ դարուներ պիտ գայ:

Թուխպը թո՛ղ պատէ երկինքը պայծառ,
Թանձր մառախուղ երկիր թո՛ղ փակէ,
Տարերք աշխարհիս խառնուին իրար,
Եուսով եմ, վաղ ուշ արեւ պիտ ծագէ:

Թո՛ղ գայ փորձու թիւն, թո՛ղ գայ հա-
լածանք,
Խաւար թո՛ղ դառնայ անազօտ լոյսը.
Սարսափելի չեն Հային տառապանք
Միայն... չի հատնէր խեղճուկի յոյսը:

ԳԱՄԱՌ-ԲԱԹԻՊԱ

19. THE SURE HOPE

Let the wind blow cold, let it beat my face,
Let the clouds above heavy snow-flakes
fling.
Let the north wind blow, raging all it will,
Yet I live in hope soon or late comes spring.

Let the heavy clouds make the clear sky
dark,
Let the dense fogs cover the earth from
sight,

Let the elements be together mixed,
Yet I know the sun will again be bright.

Let harsh trials come, persecutions rage,
And the light grow dim of the sun on high;
To Armenian hearts, pain is naught to
dread—
But the poor man's hope must not fade
and die!

Trans. by ALICE STONE BLACKWELL

UNISON

I pure tzai - nits pnoo-tian shu - khegh Te yerk tur-chin si - ro - gha-

par, Madoonk goo-sin a-me-na-kegh Te wor zar-nen pa-poogku-nar.

CHORUS
a tempo

Choo-nin - tzain mi ain-kan si-roon Kan zants-ga-li Yegh-pair a-noon.

UNISON

Door intz koo tze/k yegh-pair yemk mek, Wor mururgav e-ink zad - wads: Pakh-din a-men

CHORUS
a tempo

wokh cha-ra-nenk I mi hampouirtsur-vin i pats. Unt as-de-ghok -

inch ga siroon Kan zants-gali Yegh-pair a-noon. Kan zants-gali Yegh-pair a-noon.

Ի բիւր ձայնից բնութեան շքեղ
Թէ երգք թըռչին սիրողարար,
Մատունք կուսին ամենագեղ
Թէ որ դարնեն փափուկ քընար,
Չունին ձայն մի այնքան սիրուն,
Քան զանձկալի Եղբայր անուն:

Տո՛ւր ինձ բու ձեռքդ, եղբա՛յր եմք մենք,
Որ մըրըրկաւ էինք զատուած .
Բազդին ամէն ոխ չարանենդ,
Ի մի համբոյր ցրուին 'ի բաց,
Ընդ աստեղօք ի՛նչ կայ սիրուն,
Քան զանձկալի Եղբայր անուն:

Երբ ալեւոր Մայրն Հայաստան
Տեսնէ զորդիս իւր քովէ քով,
Սըրտին խորունկ վէրքըն դաժան
Քաղցր արտասուաց բուժին ցօղով,
Ընդ աստեղօք, եւն .:

Մէկտեղ լացինք մենք 'ի հընում...
Եկէ՛ք դարձեալ յար անբաժան,
Պառնենք զարտօսբ եւ ըղինդում,
Որ բազմածնունդ ըլլայ մեր ջան .
Ընդ աստեղօք, եւն .:

Մ . ԳԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

20. WE ARE BROTHERS

From glorious Nature's myriad tongues
Though songs be breathed by lips of love,
And though the maiden's fingers fair
Across the thrilling harp-strings rove,
Of all earth's sounds, there is no other
So lovely as the name of brother.

And when our ancient Mother-Land
Beholds her children side by side,
The dews of joyful tears shall heal
Her heart's sad wounds, so deep and wide.
What sound, beneath the stars aflame,
So lovely as a brother's name?

Clasp hands, for we are brothers dear,
Of old by tempest rent apart;
The dark designs of cruel Fate
Shall fail, when heart is joined to heart.
What sound, beneath the stars aflame,
So lovely as a brother's name?

We wept together in the past;
Let us unite in harmony
And blend again our tears, our joys;
So shall our efforts fruitful be.
What sound, beneath the stars aflame,
So lovely as a brother's name?

Trans. by ALICE STONE BLACKWELL

No. 21

OROROTSI YERK
CRADLE SONG

KAMAR-KATIBA

Arr. by K.H. AIQOUNI

Dolce

A - ri im so - khag, — togh bar-dez me - rin,
Da-ghe-rov_ koon per du-ghis a - che - rin; Paits na la - lis eh, —
too so khag mi kal, Im - wor-tin choo-zeh di - ra-tsoo tar - nal.

The musical score consists of three systems of staves. Each system has a vocal line on a treble clef staff and a piano accompaniment on a bass clef staff. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is common time (C). The tempo marking 'Dolce' is placed above the first system. The lyrics are written below the vocal line.

Copyright 1919 by The Gotchnag Pub.Co.

No. 22

WOGHTCHOUIN GILIGIO
HAIL! CILICIA

K. H. KALOUSTIAN

Arr. by K.H. AIQOUNI

Wogh-tchouin damkez, ov Gi-li-gia Im hai-re-nik nu - vi-ra-gan:
Wogh-tchouin, zavget ais da-ra-ga Wor goo-ka dsotst si - rov ais-kan.

The musical score consists of two systems of staves. Each system has a vocal line on a treble clef staff and a piano accompaniment on a bass clef staff. The key signature has one sharp (F-sharp), and the time signature is common time (C). The lyrics are written below the vocal line.

21. ՕՐՕՐՈՑԻ ԵՐԳ

Արի՛ իմ սոխակ, թող պարտէզ մերին,
Տաղերով քուն բեր արդիս աշերին.
Բայց նա լալիս է, դու սոխակ, մի՛ դալ,
Իմ որդին չուզէ անբացու դառնալ:

Թո՛ղ, դու, տաարակիկ, քո ձաղն ու
բունը
Վույժույով տրդիս բե՛ր անոյշ քունը.
Բայց նա լալիս է. տաարակիկ մի՛ դալ,
Իմ որդին չուզէ սրգաւոր դառնալ:

Թո՛ղ որսուզ արի՛, քաջասիրտ բազէ,
Քու երգը դուցէ իմ որդին կուզէ...
Բազէն որ եկաւ՝ որդիս լրուցաւ,
Ռազմի երգերի ձայնով քրնացաւ:

ՔԱՄԱՌ-ՔԱՆԻՊԱ

21. CRADLE SONG

Nightingale, oh, leave our garden,
Where soft dew the blossoms steep;
With thy litanies melodious
Come and sing my son to sleep!
Nay, he sleeps not for thy chanting.
And his weeping hath not ceased.
Come not, nightingale! My darling
Does not wish to be a priest.

Wild dove, leave the fields and pas-
tures
Where thou grieveest all day long;
Come and bring my boy sweet slumber
With thy melancholy song!
Still he weeps. Nay, come not hither.
Plaintive songster, for I see
That he loves not lamentations,
And no mourner will he be.

Leave thy chase, brave-hearted falcon!
Haply he thy song would hear.
And the boy lay hushed, and slum-
bered.
With the war-notes in his ear.

Trans. by ALICE STONE BLACKWELL.

22. ՈՂՋՈՅՆ ԿԻԼԿԻՈՅ

Ողջո՞ յն, գաւկէզ այս տարակայ
Իմ հայրենիք նըւիրական.
Ողջո՞ յն, գաւկէզ այս տարակայ
Որ կուգայ ծոցդ սիրով այսքան:

Ողջո՞ յն, խըրոխտ այդ սարերուդ,
Անտառներուդ դալարագեղ,
Եւ դետերուդ ջինջ ու կապոյտ
Որ կը հոսին յորդ, մըշտասհեղ:

Ողջո՞ յն եւ քու հին քաջերուդ,
Շիրիմներուն համբուրելի,
Նահատակ բիւր որդիներուդ
Ոսկորներուն սուրբ, փարելի:

Ա՛խ, ե՞րբ պիտի ողջունեմ քու
Խաղաղութեան ալոն արփաւէտ...
Որ հէք քնարն իմ ողբերգու
Խանդով երգէ փառքերդ յաւէտ:

Գ. Ն. ԳԱՂՈՆՍԵԱՆ

No. 23

IM HAI RENIK
MY FATHERLAND

A. HAIGOUNI

Arr. by K. H. AIQOUNI

Im hai-re - nik zis gu - gan - cheh, He - roo yem Hai -
as - da - nen, Ha - yoo wort - woin gu va - ye - leh He - ra -
nal Hai - as - da - nen? He - ra - nal Hai - as - da - nen?

The musical score for 'Im Hai Renik' consists of three systems of music. Each system has a vocal line on a treble clef staff and a piano accompaniment on a bass clef staff. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The lyrics are written below the vocal line.

No. 24

HNCHAG
HNCHAG

M. DAMADIAN

Arr. by K. H. AIQOUNI

He - ravor yergir nus - dads too nuzhteh, Hai - ren - yats paghtin - modoosd yes deghyag:
Ka - roz ka - cha - ri nor us - gus - pants veh, He - gha - pokhoo - tian tzai - nadoo Hnchag.
Ka - roz ka - cha - ri . nor us - gus - pants veh, He - gha - pokhoo - tian tzai - nadoo Hnchag.

The musical score for 'Hnchag' consists of three systems of music. Each system has a vocal line on a treble clef staff and a piano accompaniment on a bass clef staff. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The lyrics are written below the vocal line.

23. ԻՄ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Իմ Հայրենիք զիս կը կանչէ,
 Հեռու եմ Հայաստանէն,
 Հայու որդւոյն կը վայելէ՞
 Հեռանալ Հայաստանէն:

Միթէ՞ արծաթ, ոսկի, գոհար
 կը սփռի՞ Հայաստանը.
 Այն որ կ'ողբայ որդւոց համար,
 Խղճալի Հայաստանը:

Խոր տխրութեան մէջ է թաղուեր
 Թագուհի Հայաստանը.
 Բոպիկ ոտքով, արծակ մազով,
 Կ'արտասուէ Հայաստանը:

Մինչեւ կտրի իմ վերջին շունչս
 Պիտի կանչեմ Հայաստան,
 Պըլլուիմ մէյ մ'իմ հայրենեացս,
 Ապա մտնեմ գերեզման:

Անդորրութիւն ես կը խնդրեմ
 Սիրելի Հայաստանին.
 Կտրել այս ձայնս չէ', չէ' կարող
 Սոսկումը գերեզմանին:

Ա. ՀԱՅԿՈՒՆԻ

23. MY FATHERLAND

My fatherland is calling me;
 I from my home am far away.
 Does it befit Armenia's child
 Out of Armenia's bounds to stray?

Will silver, gold or jewels fair
 Make sad Armenia comfort know?
 Armenia, grieving for her sons,
 Armenia, plunged in bitter woe!

Deep sunk is Queen Armenia
 Beneath the griefs of countless years.
 Barefooted, with dishevelled hair,
 Armenia weeps with mournful tears.

Even unto my latest breath,
 "Armenia!" I will ever cry;
 I to my fatherland will cling
 Till down within my tomb I lie.

I wish that in tranquillity
 My dear Armenia should rejoice.
 The fear of death or of the grave
 Can never hush my patriot voice.

Trans. by ALICE STONE BLACKWELL

24. Հ Ն Չ Ա Կ

Հեռաւոր երկիր նստած դու նժդեհ,
 Հայրենեաց բաղդին մօտուստ ես տեղեակ.
 Քարող քաջարի նոր սկզբանց վեհ,
 Յեղափոխութեան ձայնատու Հնչակ:

Նոր գաղափարի քո ցանած սերման,
 Ազնիւ պտուղներ հասուննան արագ.
 Կարին եւ Պօլիս որոտման նման՝
 Անդրանիկ շարժումը ծնաւ քեզ, Հնչակ:

Կոչնակդ հնչեցո՛ւր, հնչեցուր արագ,
 Թո՛ղ Հայք ոտք ելլեն, ծագէ մինչեւ ծագ.
 Փչրէ՛ ժանտ շղթան, ծագէ նոր արեղ,
 «Ազա՛տ ենք», հնչէ՛, ոսկեզօծ Հնչակ:

Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

OV DSIDSEARNAG
O SWALLOW

KROSSI

Arr. by K.H. AIQOUNI

Andante capriccioso

Introduction for piano. The music is in G major and 2/4 time. It begins with a forte (*f*) dynamic. The right hand features a melodic line with grace notes and slurs, while the left hand provides a rhythmic accompaniment. The tempo markings *rit.* and *a tempo* are indicated.

mp con dolore et molto rubato

Ov dsi - dser - nag, — va - ra -

Vocal line and piano accompaniment for the first line of lyrics. The vocal line is marked *mp con dolore et molto rubato*. The piano accompaniment includes a *p* dynamic marking and a *stip.* (staccato) marking.

nads turch - nig, — Inch dukh - ra - kin.

Vocal line and piano accompaniment for the second line of lyrics. The piano accompaniment features a *più f* dynamic marking.

mp

cresc.

Ov dsi - dser - nag — va - ra - nads turch - nig

Vocal line and piano accompaniment for the third line of lyrics. The vocal line is marked *mp* and *cresc.*. The piano accompaniment includes a *p* dynamic marking and a *più f* dynamic marking.

Più allegro

Inch dukh - ra - kin _____ Tzai -

The first system consists of a vocal line on a treble clef staff and a piano accompaniment on a grand staff (treble and bass clefs). The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The vocal line begins with a rest, followed by the lyrics 'Inch dukh - ra - kin' and a long horizontal line indicating a sustained note, ending with 'Tzai -'. The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes.

Largamente rit a tempo

niv _____ tzai - niv Gegha - na - ges _____ mod im _____ pan -

The second system continues the vocal line and piano accompaniment. The tempo markings 'Largamente rit' and 'a tempo' are placed above the vocal line. The piano accompaniment includes dynamic markings 'p' (piano) and 'mf' (mezzo-forte). The vocal line has lyrics 'niv', a long horizontal line, 'tzai - niv Gegha - na - ges', another long horizontal line, and 'mod im pan -'. The piano accompaniment features a complex rhythmic texture with many beamed notes.

Quasi Recit.

din: _____ Mi - teh - va-roo-zha-nat si - roon, va-roo-zha-nat si -

The third system is marked 'Quasi Recit.' and features a vocal line and piano accompaniment. The piano accompaniment includes dynamic markings 'p' (piano) and 'pp' (pianissimo). The vocal line has lyrics 'din:', a long horizontal line, 'Mi - teh - va-roo-zha-nat si - roon, va-roo-zha-nat si -'. The piano accompaniment consists of a series of chords with some melodic movement.

roon, va - roo - zha - nat si - roon, _____

The fourth system continues the vocal line and piano accompaniment. The piano accompaniment includes dynamic markings 'pp' (pianissimo) and 'mf' (mezzo-forte). The vocal line has lyrics 'roon, va - roo - zha - nat si - roon,'. The piano accompaniment features a series of chords with some melodic movement.

f Hos _____ mi - ai - nag to - ghoots kez, _____ Yev

rit. *a tempo*

f *pp*

toon _____ an - mu - khi - tar gu he - dse - dses, _____

Woh! _____ lats oo - re - mun in - dsi bes, _____

in - dsi _____ bes. _____

m. g. *p* *pp* *pp*

25. Ո՛Վ ԾԻԾԵՌՆԱԿ

Ո՛վ ծիծեռնակ, վարանած թռչնիկ,
Ի՞նչ արխրադին ձայնիւ
Կ'եղանակես մօտ իմ բանտին .
Մի՞թէ վարուժանդ սիրուն
Հոս միայնա՞կ թողուց զքեզ,
Եւ դուն անմխիթար կը հեծեծես,
Ո՛հ, լա՛ց ուրեմն ինձի պէս :

Բայց երանի՛ր քեզ, բիւր երանի՛ր,
Կրնաս թռչիլ՝ թեթեւ
Թեւոցդ ի ծայր ընդ սար ու ձոր .
Իսկ հոս՝ արեւուն նշոյլն ազօտ
Մութ բանտիս է անթափանց,
Եւ ոչ մեղձ հովիկ մ'ալ կը փչէ,
Որ տանի ձայնն իմ սիրելեաց :

ԳՐՕՍՍԻ

25. THE PRISONER TO THE SWALLOW

Strayed and wandering swallow, little bird,
How sadly by my prison dost thou sing!
Dost thou lament because thy lovely mate
Has left thee, and naught else can comfort bring!

Grieve, then, like me! Yet thou art fortunate,
Thrice fortunate, for thou canst fly afar,
Flit through the valleys and across the hills
On thy swift wings, unstayed by bolt or bar,

But here the sun itself with pallid ray
To my dark prison cannot penetrate;
No gentle breeze blows here to bear my voice
Unto my dear ones, telling of my fate.

Trans. by ALICE STONE BLACKWELL

ZEITOONTSI BADANIIN MAHU

DEATH OF A YOUTH OF ZEITOUN

M. BESHIGTASHLIAN

Arr. by K.H. AIQOUNI

Adagio *con afflizione*

Too zov khunt - res, mair im' —

a - noosh, Yeg, mi — to - ghar, mo-de - tsir — hos, An-lats

a - chok ti - deh — zor - tit Oo yür — ver - kern a - rü -

Più allegro

na - hos. Tur -

(d=d.)

p *f*

kats mai - rer togh lan, oo toon Oo - rakh loo -

p

rer dar i Zei - toon. Oo -

rakh loo - rer dar i Zei - toon.

dim. *pp*

26. ԶԷՅԹՈՒՆՑԻ ՊԱՏԱՆԻՒՆ
ՄԱՀԸ

26. DEATH OF A YOUTH
OF ZEITOUN

Դու զո՞վ խնդրես, մայր իմ անոյշ.
Ե՛կ, մի՛ դողար, մօտեցիր հոս.
Անլաց աչօք դիտէ՛ զորդիդ
Ու իւր վէրքերն արիւնահոս:
Թրքաց մայրեր թող լան, ու դուն
Ուրախ լուրեր տար ՚ի Զէյթուն:

Ինչպէս երբեմն որբանիս մէջ
Կակուղ ձեռամբ փայփայլով
Մանկիկ մարմնոյս հանգիստ տայիր
Իրբև հրեշտակ նուազելով,
Զիս հանդէպուր ՚ի հող, եւ դուն
Ուրախ լուրեր տար ՚ի Զէյթուն:

Վերջին համբոյր տամ քեզ, մայրիկ
Հատուցանե՛ս զայն սիրուհոյս.
Վերջի՛ն անգամ դրկեմ մեր հող
Ոյր արդ կ'իջնեմ ՚ի ծոցն անլոյս,
Խաչ մը տնկէ՛ վըրաս, ու դո՞ւն
Ուրախ լուրեր տար ՚ի Զէյթուն:

Մ. ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

Whom dost thou seek, sweet mother?
Come, tremble not, draw near?
Gaze on thy son's blood-streaming
wounds

Without a sigh or tear.
Let Turkish mothers rend their hair;
Do thou glad news to Zeitoun bear!

As, by my cradle, thou didst soothe
With tender hand and smile
My childish form to sleep, and sing
With angel voice the while,
Lay me to rest, without a care,
And joyful news to Zeitoun bear!

Take my last kiss, my mother,
And bear it to my love ;
A kiss, too, for my native soil,
That now my tomb must prove.
Plant thou a cross above me there,
And joyful news to Zeitoun bear!

27. ԱՅԳՈՒՆ, ԱՅԳՈՒՆ

Այդուն այդուն իմ խցկին մօտ.
Լուսաժպիտ մինչ առաւօտ.
Երգէ՛ սլլպուլն իմ Սիսուանայ
Կիլիկիա, Կիլիկիա, Կիլիկիա:

Գարուն կուզայ ծաղկունք բացուին.
Դաշտերու մէջ, ի ծոց հովտին,
Բայց սլլպուլիկն իմ դեռ կողբայ.
Կիլիկիա, Կիլիկիա, Կիլիկիա:

Լուռ կաց սլլպուլ ալ մի երգեր.
Մի նորոգեր մեր հին ցաւեր.
Լուռ կա՛ց սլլպուլ վէրքեր բանար,
Կիլիկիա, Կիլիկիա, Կիլիկիա:

AIKOON, AIKOON
CILICIA

Arr. by K.H. AIQOUNI

Andante moderato

Piano introduction in 2/4 time, marked *Andante moderato*. The score features a treble and bass clef with a key signature of one sharp (F#). Dynamics include *pp*, *mf*, *dim.*, and *pp*.

mp doloroso

Vocal line and piano accompaniment for the first line of lyrics. The vocal line is in a treble clef with a key signature of one sharp. The piano accompaniment is in a bass clef. Dynamics include *mp* and *p*. The word *suives* is written below the piano accompaniment.

Ai-koon ai - koon _____ im khuts - gin _____ mod, _____

cresc. poco a poco

Vocal line and piano accompaniment for the second line of lyrics. The vocal line is in a treble clef with a key signature of one sharp. The piano accompaniment is in a bass clef. Dynamics include *cresc. poco a poco* and *f*.

Loo - sa - zhu - bid _____ minch a - ra - vod, _____

Yer - keh bnl - booln. _____

Vocal line and piano accompaniment for the third line of lyrics. The vocal line is in a treble clef with a key signature of one sharp. The piano accompaniment is in a bass clef. Dynamics include *f* and *mf*. A sixteenth-note figure is marked with a '6' above it.

im Sis - wa - na Gi - li - gia, Gi - li - gia, -

a piacere
Gi - li - gia.
a tempo
pp *mf* *pp*
suivez

No. 28

NAHABED KOUCHAG

GROONG
THE PILGRIM TO THE CRANE

Groongous - di goo - kas, dsa - ra yem tzai - nit.
Mi va - zer ye - ra - mit, shoo - dov gu has - nis.

Gu - roong, mer ash - khar - hen khap - rig mi choo - nis?
Gu - roong, mer ash - khar - hen khap - rig mi choo - nis?

Կոռնիկ, ուստի՞ կուգաս, ծառայ եմ
 ձայնիդ,
 Կոռնիկ, մեր աշխարհէն խարրիկ մի
 շունի՞ս
 Մի՛ վազեր, երամիդ շուտով կը հասնիս,
 Կոռնիկ, մեր աշխարհէն խարրիկ մի
 շունի՞ս:

Թողեր եմ՝ եկեր իմ մըլքերս ու այգիս,
 Քանի որ ա՛խ կանեմ կու քաղուի հողիս,
 Կոռնիկ, պահ մի կացի՛ր, ձայնիկդ ի
 հողիս,
 Կոռնիկ, մեր աշխարհէն խարրիկ մի
 շունի՞ս:

Դրեր եմ մէջ թղթիս թէ հոս մնացի
 Օրիկ մի օրանց գաշերս չբացի,
 Սիրելիք, ձեզանից կարօտ մնացի,
 Կոռնիկ, մեր աշխարհէն խարրիկ մի
 շունի՞ս:

Աշուն է ծօտեցեր, գնալու ես թէպտիր,
 Երամ ես ժողովեր հաղարներ ու բիւր,
 Ինձ պատասխան շուտի՛ր, ելար գնացիր.
 Կոռնիկ, մեր աշխարհէն գընա հեռացի՛ր:

ՆԱՀԱՊԵՏ ՔՈՒԶԱԿ

Whence comest thou, crane? I'm slave to
 thy word!
 Crane, I beseech, from my home hast thou
 heard?
 Thou mayst soon join thy flock, O thou
 wandering bird!
 Stay! Hast thou not from my homeland
 some word!

Far from my fields and my vineyards I
 roam.
 Homesick till now, my sighs rend my
 heart.
 Voice in my soul, haste not to depart!
 Crane, hast thou not some news from my
 home?

I wrote in my letter, that while here I stay,
 Joyful I ne'er ope my eyes, not one day;
 Far from you, dear ones, how lonely I
 stray!
 Crane, hast thou not some news from my
 home?

Autumn is near; on thy way thou wilt
 start;
 Thousands, ten thousands, thy flocks fill
 the sky.
 Thou hast not answered my piteous cry.
 Crane, from my homeland begone and
 depart!

Trans. by NINA E. RICE

VARTANI YERKU

THE SONG OF VARTAN

KAMAR-KATIBA

Arr. by K. H. AÏQOUNI

Alla breve
energico

Hi - mi el lu - renk, yegh-park, hi - mi - el, Yerp mer tush-na -

min ir soorn — eh tu - rel, Ir or-ha-sa - gan soo-ru,

mer gurds - kin, A-gantch chi tu - noom - mer lats oo go-dsin:

A - sa-tsek, yegh-park Hai-er inch — a - nenk, Hi-mi el lu - renk?

A - sa-tsek, Yegh-park Hai-er inch a - nenk, Hi - mi el lu - renk?

Հիմի՞ է՛լ լռենք, եղբարք, հիմի՞ է՛լ,
 Երբ մեր թշնամին իր սուրն է դրել,
 Իր օրհասական սուրբը, մեր կրծքին,
 Ականջ չի դնում մեր լաց ու կոծին.
 Ասացէ՛ք, եղբարք Հայի՛ր, ի՞նչ անենք,
 Հիմի՞ է՛լ լռենք:

Հիմի՞ է՛լ լռենք, երբ մեր թշնամին
 Դաւով, հրապուրքով ախրեց մեր երկրին,
 Ջնջեց աշխարհից Հայկայ անունը,
 Հիմքից կործանեց Թորդոմայ տունը,
 Խլեց մեզանից թագ, է՛ւ խօսք, է՛ւ զէնք.
 Հիմի՞ է՛լ լռենք:

Հիմի՞ է՛լ լռենք, երբ մեր թշնամին,
 Խըլեց մեր սուրբը—պաշտպան մեր անձին,
 Մշակի ձեռքիցն էլ խոփը խլեց,
 Այդ սուր ու խոփից մեր շղթան կըռեց.
 Վա՛յ մեզ, շղթայով կապուած գերի ենք,
 Հիմի՞ է՛լ լռենք:

Հիմի՞ է՛լ լռենք, երբ մեր թշնամին,
 Լիրբ դռողութեամբ լցրած իր հողին՝
 Արդարութեան ձայնն հանած իր սրտից՝
 Արտաքսում է մեզ մեր բնիկ երկրից.
 Պանդո՛ւխտ, հալածեա՛լ՝ եղբարք, ո՞ւր
 դիմենք.

Հիմի՞ է՛լ լռենք:

Հիմի՞ է՛լ լռենք, մարդիկ ի՞նչ կասեն,
 Երբ մեր տեղ քարինք, ապառաժք խօսեն.
 Չե՞ն ասիլ որ Հայք արժանի էին
 Այդ ըստըրկական անարգ վիճակին.
 Մեր սուրբ քաջ նախնեաց դործերը
 դիտենք,

Մինչեւ ե՞րբ լռենք:

Թո՛ղ լռէ մունջը, անդամալոյժը,
 Կամ որոնց քաղցր է թշնամու լուծը.
 Բայց մենք, որ ունինք հողի ու սիրտ քաջ՝
 Ե՛կ, անվախ ելնենք թշնամու առաջ,
 Գոնէ մեր փառքը մահով յետ խլենք,
 Բւ ախպէս լռենք:

ԳԱՄԱՌ-ԲԱԹԻՊԱ
 (Ռ. Տ. Գ. Պատկանեան)

Shall we be silent, brothers?
 Shall we be silent still?
 Our foe has set against our breasts
 His sword, that thirsts to kill;
 His ears are deaf to cries and groans.
 O brothers, make avow!
 What shall we do? What is our part?
 Shall we keep silence now?

Our foe, with overweening pride,
 Treads justice under foot,
 And drives us from our native soil—
 And shall we still be mute?
 Like strangers in our fatherland,
 Persued o'er plain and hill,
 O brothers, where shall we appeal?
 Shall we be silent still?

If we keep silence, even now,
 When stones have found a voice,
 Will not men say that slavery
 Is our desert and choice?
 The sons of brave and holy sires,
 Sprung from a sacred root,
 We know the deeds our fathers did—
 How long shall we be mute?

Mute be the dumb, the paralyzed,
 Those that hold slavery dear!
 But we, brave hearts, let us march forth
 To battle, without fear;
 And, if the worst befell us,
 Facing the foe like men,
 Win back in death or glory,
 And sleep in silence then!

Trans. by ALICE STONE BLACKWELL

Togh eher-keh bul - bool - Mu-shoo tash-de - room. Togh yerk chu-han-
 cheh — Sas - no ler - ne - room. Togh zhu-bid chu ka -
 Ha - ye roos tem-kin. - Togh ta-khids di - reh — Ha - yeroos sur - din.

Copyright 1919 by The Gotchnag Pub.Co.

DER WOGHORMIA
SUPPLICATION

Der, wo-ghor - mia Ha-yots az - kin, Door zo-roo - tune mer touil paz - gin,
 Ha - la - dseh too an kootdaj - gin, Der wo-ghor - mia, Der wo-ghor - mia.

Թո՛ղ չհրդէ պլլպուլ Մշու դաշտերում ,
 Թո՛ղ երգ չը հնչէ Սասնոյ լեռներում ,
 Թո՛ղ ժըպխա չըգայ Հայերու գէմքին ,
 Թո՛ղ թախիծ տիրէ Հայերու սըրտին :

Mute be the nightingale on Moush's plain,
 On Sassoun's mountains, and in every dale!
 Let no Armenian faces wear a smile;
 Let sorrow in Armenian hearts prevail.

Հայի ձեռքերը արիւնով ներկուած ,
 Հայոց սրտեր վշտով է պատած .
 Ալ ինչո՞ւ ծաղկի քաղցրահոտ շուշան
 Հայոց եղեմի դաշտում անման :

Armenian's hands in their own blood are
 dipped ;
 Their hearts are overwhelmed with grief
 and gloom.
 Upon Armenia's peerless Eden-plains
 Then wherefore should the fragrant lily
 bloom ?

Քանի՛ Հայ աղջիկ չէ դարդարելու ,
 Ծաղկով իր կուրծքը չքեղ պճնելու ,
 Թո՛ղ երգ չը հնչէ Մշոյ դաշտերում ,
 Թո՛ղ պլլպուլ չ'երգէ Սասնոյ լեռներում :

So long as the Armenian maid no more
 Bedecks her bosom with the flowers of
 spring,
 Be no song heard upon the plains of
 Moush,
 No nightingale on Sassoun's mountains
 sing !

Trans. by ALICE STONE BLACKWELL

31. Տէ՛ր ՈՂՈՐՄԵԱ

Տէ՛ր ողորմեա՛ Հայոց ազգին ,
 Տուր զօրութիւն մեր թոյլ բազկին ,
 Հալածէ դու անդութ Տաճկին ,
 Տէ՛ր ողորմեա՛ . Տէ՛ր ողորմեա՛ :

Շնորհեա՛ մեզ քաջ զօրավար ,
 Ժողովել Հային միադուժար .
 Մարանչեցնել կրօնի համար .
 Տէ՛ր ողորմեա՛ . Տէ՛ր ողորմեա՛ :

Ապա թշուառ եղբայր Հայեր .
 Ձեռքերնիս առնենք մենք սուրեր .
 Դրօշակ բանանք , զըչենք փողեր ,
 Տէ՛րըն խրդճայ ի վերայ մեր :

Գ.Ա.Մ.Ա.Ռ.-Բ.Ա.Թ.Ի.Պ.Ա.

No. 32

UGH TZANK WISHES FOR ARMENIA

KHOREN NAR BEY DE LUSIGNAN

S. K. EMURIAN

Te - da - yin in - dsi — Tak yev a - ta - mant, ka - va - zan, Kez zain tzo - ne -

kez zain

i Kez zain tzo - ne - i Ta - koo - h - yats tsh - kho, - Hai - as - dan — Hai - as - dan.

kez zain

From "EMURIAN YERKARAN" by permission of S. K. EMURIAN

No. 33

HAI ABRINK LET US LIVE ARMENIANS

KHOREN NAR BEY DE LUSIGNAN

Hai ab - rink yegh - park mart - gootian me - chu Hai gun - ke - re mez

bad - moo - tian e - chu. Hai an - vamp uz - mez - gogh - choo - ne yer - gink. Yegh -

park Hai ab - rink. Yegh - park Hai me / rink, yegh - park Hai ab - rink, Yegh - park Hai me / rink.

32. Ը Ղ Զ Ա Ն Ք

Թէ տային ինձի
Թաղ եւ աղամանդ, դաւազան,
Քեզ զայն ձօնէի,
Թագուհեաց դշխոյ, Հայաստան:

Թէ տային ինձի
Ծիրանի շողշող պատմուճան,
Քո յուս ձգէի՝
Ո՛ր՛ իմ թշուառ Հայաստան:

Թէ տային ինձի
Պսակ յիմ ճակատ մարդարտեան,
Չաչքիդ ընարէի՝
Արտասուաց մի շիթ, Հայաստան:

Թէ տային ինձի
Գոռ աղատութիւն անսահման,
Ես վեր ընարէի՝
Քո վեհ գերութիւն, Հայաստան:

33. Հ Ա Յ Ա Պ Ր Ի Ն Ք

Հայ ապրինք եղբայրք, մարգկութեան
մէջը,

Հայ կնքեր է մեզ պատմութեան էջը.
Հայ անուամբ զմեզ կ'ողջունէ երկինք,
Եղբայրք, հայ ապրինք:

Հայ ապրինք, ո՞ր ազգ կայ հայու նման
Որ ունենայ հին պարծանքներ այսքան,
Ո՞ր ազգ հայուն պէս չքեզ հայրենիք.
Եղբայրք, հայ ապրինք:

Ո՛չ, ճակատագիր մեր, չէ միշտ տխուր,
Զթշուառութեան ուտել հացն ու ջուր,
Նոր երջանկութեան ապագայ մ'ունինք.
Եղբայրք, հայ ապրինք:

Հայ ապրինք որ մեր որդիք ալ, եղբայրք,
Կարենան պարծիլ որ զմեզ ունին հարք,
Զըլլանք հայ անուան, չըլլանք նախատինք
Եղբայրք, հայ ապրինք:
Խ. ԵՊ. ՆԱՐ-ՊԷՅ

32. WISHES FOR ARMENIA

If a sceptre of diamond, a glittering crown,
Were mine, at thy feet I would lay them
both down,

Queen of queens, O Armenia!

If a mantle of purple were given to me,
A mantle for kings, I would wrap it round
thee,

Poor Armenia, my mother!

Were I given a crown of rich pearls, I
should prize,

Far more than their beauty, one tear from
thine eyes,

O my weeping Armenia!

If freedom unbounded were proffered to
me,

I would choose still to share thy sublime
slavery,

O my mother, Armenia!

Trans. by ALICE STONE BLACKWELL

33. LET US LIVE ARMENIANS

Live as Armenians, brethren, in this world!

That name to us do history's pages give;

The heavens above salute us by that name:

Then, brethren, as Armenians let us live!

Live as Armenians! From the past what
land

So many ancient glories doth derive?

What nation has so beautiful a home?

Then, brethren, as Armenians let us live!

Live as Armenians, that our sons as well

May boast that they are our posterity;

Let us do no dishonor to our name!

Brethren, Armenians let us ever be!

Live as Armenians! Some day, over death
Armenia yet shall rise in victory.

Soon may that glad day dawn for us, O
heaven!

Brethren, Armenians let us ever be!

Trans. by ALICE STONE BLACKWELL

Ga -
Sas -

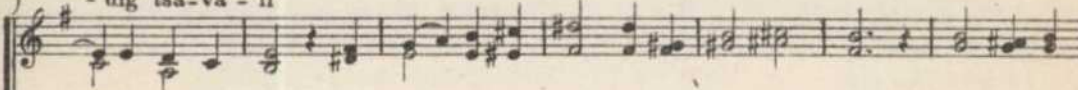

1. Im yegh-pair-ne-ru o - da - roo-tian metch intz a - soom e - in, Garod
2. Sir-dus luts - ve-tsav, yev ha - ra - che - tsi Nu-rank al intz hed Sasdig

Ga -
Sas -

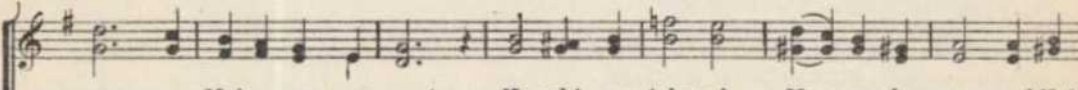
Garod
Sasdig

- rod yenk yer-kieh!
- dig tsa-va - li

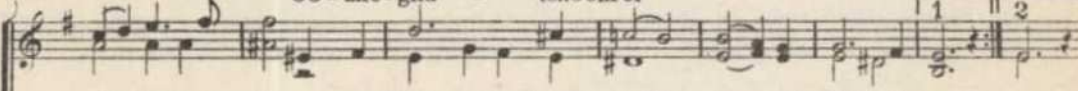
yenk yer - kieh!
tsa - va - li Mer Hai - re - ni - ki yer-ke - ritsn a - sa; Ko yerkits
- rod yenk yer-kieh! A - gha - gha - ge - lov ar - da - soom e - in; Yev ho-soom
- dig tsa-va - li

yenk yer-kieh!
tsa - va - li

no - ra Mai-ra-gan zu - vart Ho-ghi oo tchu-ri Yev mer ha - ra - zad Hai
e - in Ar-da-sook-ne-ru Du-khoora - che-rits, Yev mert sai - ne - ru Mi

Hamn oo hodn ar - nenk
Oo - zhe-gha - tsoomer

zho-gho-vur - ti Hamn oo hodn ar - nenk Oo nu-khi-tar - venk.
dsa-not gus - gids Oo - zhe-ghatsnoom er Yev mi - atsoom er.

Yev, dukh-roo-tian metch gam te khun-tchoui - ki O - dar ash-khar-koom.

Menk ais - bes e - inkmer Hai - re-ni - ki Yer - ke - ru ——— yer - koom.

Menk ais - bes mer

34. ՕՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

34. IN EXILE

Ի՞՞՞՞՞՞ եղբայրները օտարութեան մէջ
 Ինձ ասում էին, — «Եկարօտ ենք, Երգի՛չ,
 Մեր հայրենիքի երգերիցն ասա .

While wandering far, my brother exiles say,
 "We long, we pine for home so far away
 Sing of our Fatherland, O bard, we pray!

Քո երգից նորա
 Մայրական զարթ
 Հողի ու ջրի
 Եւ մեր հարազատ
 Հայ ժողովրդի
 Համն ու հոսն ամենք,
 Ու մխիթարենք . . . »

"Of our Fatherland
 Sing us soft and low ;
 Of the long ago
 Weave with loving art
 Songs that bring home near
 And with memories dear
 Soothe the aching heart."

Սիրտըս լըցեցաւ, եւ հասաչեցի . . .
 Նրանք ալ ինձ հետ սաստիկ ցաւալի
 Ազաղակելով արտասում էին .

Then mighty sorrows from my heart arise :
 And from my heaving breast burst deep,
 deep sighs ;
 The tears gush forth from over-brimming
 eyes.

Եւ հասում էին
 Արտասուքները
 Տըխուր աչքերից,
 Եւ մեր ձայները
 Մի ծանօթ կսկիծ
 Ուժեղացնում էր
 Եւ միացնում էր . . .

Then our tears gush forth ;
 We no more restrain
 All our bitter pain,
 Mingling sobs and tears.
 Louder yet they swell ;
 Common grief we tell.
 And the woe of years.

Եւ, տխրութեան մէջ կամ թէ խորն-
 ջոյքի .
 Օտար աշխարհում,
 Մենք այսպէս էինք մեր Հայրենիքի
 Երգերը երգում . . .

Thus at festivals or on gloomy days
 On a foreign strand
 Thus were we consoled, thus we sang the
 lays
 Of our fatherland.

HAI YEM, HAI

AN ARMENIAN AM I

KRIKOR H. AIQOUNI

Allegro moderato

The piano introduction consists of two staves. The right hand features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a rhythmic accompaniment with chords and single notes.

Con energia

The vocal line begins with the lyrics: "1. Wogh - tchouin, Yep - rad, wor - gu va - zes ta - re tar, Wogh - zad - Ma - sis gets - tse gan - koon ha - vid - yan, Ka -". The piano accompaniment continues with a steady rhythmic pattern.

Con energia

The piano accompaniment continues with a steady rhythmic pattern, supporting the vocal line.

tchouin, ho - vid wor gu bud - ghis an - us - bar, Wogh - tchouin Ma - sis wor ga - gho - tche - ru chen - mer - nir, nouin - bes gu ha - va - dam. Haig, w'Ar - me - nag, medsn Dik -

The vocal line continues with the lyrics: "tchouin, ho - vid wor gu bud - ghis an - us - bar, Wogh - tchouin Ma - sis wor ga - gho - tche - ru chen - mer - nir, nouin - bes gu ha - va - dam. Haig, w'Ar - me - nag, medsn Dik -". The piano accompaniment continues with a steady rhythmic pattern.

The piano accompaniment continues with a steady rhythmic pattern, supporting the vocal line.

tes yerg-nits har. Ait-bes yev Hain bi-di ab-ri an-us-bar. Va-
 ran, katch Var-tan, Gab-rin kulkhoos, pazoog-ne-roos meteh an-mah, Gab-

zeh! bud-ghi! yev a-gho-teh ta-re tar. Hai Ma-si-si za-vag Yemyes
 rin i khors az-ka-nu-ver im sur-dis. A-vak a-rants yem yes se-roont,

Hai yem, Hai!
 Hai yem, Hai!

1. 2. A-

SOLO (Baritone or Contralto)

Moderato espress.

mf
Zo-ho-ghoo-tian ga-khads yem khachn im goords-ken,

Zor ha-vad-kov Loo-sa-vor-chen a-rer yem:

Ku-rieh m'oo-nim jushmar-doo-tian nu-vir-wads,

poco rit.
Zorsoorp Sa-hag orh-ner im tzerks eh tu-rer: Ar-

Marziale
ta-roo-tian i sbas tu-rads yem zim soor,

Pure tush - na - mi a - nor goo - dam ge - ra - goor.

TUTTI

Lento Khach! Kir! Soor! *Tempo I* Zen - ke - rus hu - zor gu

Lento *mf* *suivez* *Tempo I*

gir - ar-gem yes an-tool. Va - han — Ma - sisn, isg

tan - ta - not sev ambern In - dsi *cresc.* gu - nem oo gu gur -

cresc. *cresc.*

vim an-ve-her. Shant de-gha-lov yes gu hagh-tem zhan - de - roon, Oo

gogh - tchoo-nem im Hai - ren - yats pur - goo -

Lento et maestoso

tune. Hai yem yes, Hai! Hai yem yes, Hai! —

Lento et maestoso

Ողջո՞յն, Եփրա՛ա, որ կը վազես դարէ դար .
 Ողջո՞յն, Հովի՛տ, որ զը պտղիս անսպառ .
 Ողջո՞յն, Մասիս, որ կ'աղօթես երկնից յար :
 Այդպէս եւ Հա՛յն պիտի ապրի անսպառ —
 Վազէ՛, պտղի՛, եւ աղօթէ՛ դարէ դար :
 Հայ Մասիսի զաւակ եմ ես, Հա՛յ եմ, Հայ :

Ազատ Մասիս կեցցէ կանգուն յաւիտեան,
 Քաջերը չեն մեռնիր, նոյնպէս կը հաւատամ :
 Հայկ լ'Արմենակ, Մեծն Տիգրան, քաջ Վարդան
 Կապրին դիխուս, բազուկներու մէջ անմահ,
 Կապրին ի խորս ազգանուէր իմ սրտիս :
 Աւագ արանց եմ ես սերունդ, Հա՛յ եմ, Հա՞յ :

Զոհողութեան կախած եմ խաչն իմ կուրծքէն
 Զոր հաւատքով Լուսաւորչէն առեր եմ .
 Գրիչ մ'ունիմ ճշմարտութեան նուիրուած,
 Զոր Սուրբ Սահակն օրհներ իմ ձեռքն է դրեր
 Արդարութեան ի սպաս դրած եմ զիմ սուր,
 Բիւր. թշնամի անոր կուտամ կերակուր :

Խա՛չ, գի՛ր, սո՛ւր .
 Զէնքերս հզօր կը կիրարկեմ ես անդու .
 Վահան՝ Մասիսն, իսկ թնթանօթ՝ սեւ ամպերն
 Ինծի կընեմ ու կը կռուիմ անվհահեր,
 Ծանթ տեղալով ես կը յաղթեմ ժանտերուն,
 Ու կ'ողջունեմ իմ Հայրենեաց փրկութիւն :
 Հայ եմ ես, Հա՞յ :

Տոբթ. Մ. Ս. ԳԱՔՐԻԷԼԵԱՆ

KAROON SPRING

M. BESHIGTASHLIAN

D. TCHOUHADJIAN
Arr. by K. H. AIQOUNI

Moderato

Piano introduction in 2/4 time, marked *Moderato* and *p*. The music features a melody in the right hand and a bass line in the left hand, both using chords and single notes.

Moderato

Vocal line and piano accompaniment for the first line of lyrics. The vocal line is marked *mp* and the piano accompaniment is marked *pp*. The lyrics are: "Woh! inch a - noosh yev — inch-bes zov A - ra - vo -".

Vocal line and piano accompaniment for the second line of lyrics. The lyrics are: "doots — pu - ches ho - vig, Dsagh gants vu - ra koor - koo - ra -".

Vocal line and piano accompaniment for the third line of lyrics. The lyrics are: "lov Yev ma - ze-roon — goo - sin pap-gig." The piano accompaniment ends with a *poco rit.* marking.

Più lento

mf *cresc.* *f*

Paits ches ho-vig im Hai-ren-yats, Ku-na an-tsir sur-des i pats.

mf *f*

Paits ches ho - vig im Hairen-yats, Ku - na an-tsir - sur - des i

mp

pats. Woh! inch a - - ghoo yev sur-da -

kin Dsa-rots me-tchen yer-kes turch - nig, Si-ro zha -

cresc. poco a poco rit.

mern i han-da - rin Uz-mai-le - tsan i ko tzai - nig;

rit. *mf*

f a tempo

f a tempo

Paits ches turch-nig im Hai-ren-yats, Ku-na yer-keh sur-des i

mf a tempo

Largamente

Largamente

pats. - Paits ches turch-nig im Hai-ren-yats, Ku - na

mf *f suivos*

et rit. poco a poco

a tempo

et rit. poco a poco *a tempo*

yer-keh sur - des i pats.

a tempo

Ո՛հ, ի՛նչ անուշ եւ ինչպէս զով
Առաւօտուց փչես հովի՛կ,
Ծաղկանց վըրայ դուրդուրալով
Եւ մազերուն կուսին փափկիկ.
Բայց չես հովիկ իմ Հայրենեաց,
Գնա՛, անցիր սրբտէս ՚ի բաց:

Ո՛հ, ի՛նչ աղու եւ սըրտադին
Ծառոց մէջէն երգես, թռչնիկ,
Սիրոյ ժամերն ՚ի յանառախն,
Ըզմայլեցան ՚ի քո ձայնիկ.
Բայց չես թռչնիկ իմ Հայրենեաց,
Գրնա՛, երգէ՛ սրտէս ՚ի բաց:

Ո՛հ, ի՛նչ մրմունջ հանես, վըտակ,
Ականակիտ եւ հանգարտիկ,
Քու հայելույդ մէջ անապակ
Նային զիրենք վարդն ու աղջիկ.
Բայց չես վըտակ իմ Հայրենեաց,
Գրնա՛, հոսէ սրբտէս ՚ի բաց:

Թէպէտ թռչնիկն ու հովն Հայոց
Աւերակաց թռչին վերայ,
Թէպէտ պըզտոր վըտակն Հայոց
Նոճիներու մէջ կը սողայ.
Նոքա հառա՛չք են Հայրենեաց.
Նոքա չերթա՛ն սըրտէս ՚ի բաց:

Մ. ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

O little breeze, how fresh and sweet
Thou blowest in the morning air!
Upon the flowers caressingly,
And on the gentle maiden's hair.
But not my country's breath thou art:
Blow elsewhere, come not near my heart!

O little bird among the trees,
The sweetness of thy joyful voice
Entrances all the Hours of Love,
And makes the listening woods rejoice.
But not my country's bird thou art:
Sing elsewhere, come not near my heart!

How peacefully thou murmurest,
O gentle, limpid little brook:
Within thy mirror crystal-bright
The rose and maiden bend to look.
But not my country's brook thou art;
Flow elsewhere—come not near my heart!

Although Armenia's breeze and bird
Above a land of ruins fly;
Although through mourning cypress groves
Armenia's turbid stream flows by.—
They are the sighing of her heart,
And never shall from mine depart!

Trans. by ZABELLE C. BOYAJIAN

LURETS

THE DEATH OF VARTAN

KAMAR-KATIBA

Arr. by K. H. AIQOUNI

Lu - rets... Am - be - ru — ye - gan — dsads - ge -

tsin — Yer - ginkn — oo loo-sinn ach -

kes — khu - le - tsin; — khu - le - tsin; —

Mu - na-tsi mi - nag — ho - kis vur - tov - wads, —

Tzer - ne-rus dso - tsis, — kloo-khuskarsh a - rads. —

Yev ai-noo-he-dev a-men i-ri-goon, Mu-noom yem loos-ni
 Nu-ra dukh-ra-mads tem-ku na-ye-lis, Hi-shoom yem tush-var

kha-ghagh dsa-ke-loon,- Akh! tso-la, pai-leh, dukh-ra-tem loo-sin,
 vi-ja-gu az-kiz...

Koo-tseh koo pai-lits pail das yev Ha-yin. Bad-meh sha-de-roon

Var-ta-ni ma-hu, Gam inch-bes go-rav Hai az-kin ka-hu;

Gam inch veh si-rov si-room er Var-tan, Mai-re-ni ho-ghu

ash-kharn Hai-as-dan. Mai-re-ni ho-ghu ash-kharn Hai-as-dan.-

37. ՄԱՀ ՎԱՐԴԱՆԱՅ

Լոկց : Ամպերը եկան ծածկեցին
 Երկինքն ու լուսինն աչքէս խլեցին .
 Մնացի մինակ , հոգիս վրդոված ,
 Զեռներըս ծոցիս , գլուխըս քարշ արած :

Եւ այնուհետեւ ամէն իրիկուն ,
 Մնում եմ լուսնի խաղաղ ծագելուն .
 Նորա տխրամած դէմքը նայելիս ,
 Յիշում եմ թշուառ վիճակը ազգիս :

Ա՛խ , ցուա՛ւ , փայլէ՛ , տխրադէմ լուսին ,
 Գուցէ քու փայլից փայլ տաս եւ Հային .

Պատմէ շատերուն Վարդանի մահը
 Կամ ինչպէ՛ս կորաւ Հայ ազգի գահը .
 Կամ ինչ վեհ սիրով սիրում էր Վարդան ,
 Մայրենի հողը ,— աշխարհն Հայաստան :

ԳԱՄԱՌ-ՔԱԹԻՊԱ

Trans. by ZABELLE C. BOYAJIAN

38. ԱՐԵՒ, ԱՐԵՒ ԴՈՒՐՍ ԵԼԻՐ

Նրեւ , արեւ դուրս ելիր ,
 Աչքըդ , ունքըդ ինձ ցոյց տուր ,
 Յուրախց շատըս դողում է ,
 Զըպլախ որբի : տաքացուր :

Հօրս ու մօրըս սպանաւ
 Քաֆիր թուրքը , ո՞ւր գընամ ,
 Փարս շունիմ , փայտ առնեմ ,
 Օջախ վառեմ , տաքանամ :

Արեւ արեւ թէ՛գ արա ,
 Բուք բորանը գալիս ա ,
 Էս օր ցըրախց որ մեռնեմ
 Էլ արեւըդ ընչի՞ս ա :

AREV, AREV TOORS YELIR

SHINE, O SUN

N. BEK AMIR-KHAN

Andante con dolore

pp

A - rev, a - rev toors ye - lir; Ach-kat oon-kat intz tsouits door.

cresc. *dim.*

Tsoor-dits ja - nus to - ghoom eh, Chub-lakh wor-pis da - ka - tsoor.

cresc. *ff* *p*

Hors oo mo - rus sba - nav Ka - fir tür - ku, oor ku - nam?

p

Pa - ra choo-nim, paid ar - nem, O - jakh va - rem da - ka - nam.

Molto agitato *dim.*

A - rev, a - rev, tez a - ra, Pook po - ra - nu ka - lis a,

Tempo I *pp* *Repeat pp et lento*

Es or tsur - dits wor mer - nem El a - re - vut un - chis a?

SIRAHARU
BARCAROLLE

SHANT

Arr. by K. H. AIQOUNI

Grazioso

mp A - ha

ye - lav loo - sin ar - dsat, Moot am - be - roosdver - ne - ren: A - ha na - vagn al ke -

gha - zart, Toors sa - he - tsavzhai - re - ren. A - noosh ho - vig, Pucheh hoo -

shig Oo teb ints per pure dsir a - lik. A - noosh ho - per pure dsir a - lik.

rall.

rall.

39. ՍԻՐԱՀԱՐԸ

Ահա ելաւ լուսին արծաթ,
Մութ ամպերու ստուերէն.
Ահա նաւակն ալ գեղազարդ,
Դուրս սահեցաւ ժայռերէն:
Անուշ հովի'կ, փշէ' յուշիկ,
Ու դէպ ինձ բեր բիւր ծիր ալիք:

Նաւակին մէջ իմ գեղուհին,
Նստած անփոյթ լուսնի տակ.
Կը ձայնակցի իմ կիթառին,
Հնչուն ձայնով մը յստակ:
Անուշ հովի'կ, փշէ' յուշիկ,
Ու դէպ ինձ բեր երգն անուշիկ:

Ձայնով կ'երգէ սէր ու գրգուանք,
Համակ յուզում ու սարսուռ.
Ա'լ թո'ղ աղջիկ երգդ ու նուագ,
Բոց աչքերըդ ինձ դարցուր:
Անուշ հովի'կ, փշէ' յուշիկ,
Ու դէպ ինձ բեր սէրն անուշիկ:

ՇԱՆԹ

POKRIG SIVASTSIN

THE LITTLE SIVASTSI

Allegro

Yes Si - vas - tsi mun em pok-rig Tub-rots ger-tam a - men

or, Hai-rus in - dsi cha - rav go-shig Yes al hi - novs ger-tam gor.

CHORUS

Tse - khin me - tchen ju - pul, ju - pul, ju - pul, ju - pul, Tub - rots

jolp, jolp,

ger - tam a - men or Ju - pul, ju - pul, ju - pul, ju - pul, ju - pul, ju - pul,

Jolp, jolp, jolp,

ju - pul,

ju - pul, ju - pul, Wod - na - man mu goo - zem nor.

jolp,

40. ՓՈՔՐԻԿ ՍՎԱՍՑԻՆ

Ես Սըվասցի մըն եմ փոքրիկ,
Դըպրոց կ'երթամ ամէն օր,
Հայրըս ինձի շտաւ կօշիկ,
Ես ալ հինովս կ'երթամ կոր:

Յեխին մէջէն ճըփըլ ճըփըլ,
Դըպրոց կ'երթամ ամէն օր.
Ճըփըլ ճըփըլ, ճըփըլ ճըփըլ,
Ոտնաման մը կուզեմ նոր:

Հին կօշիկով շուտ շի քալուիք,
Ուշ կը մընամ դըպրոցէն.
Վարժապետս ալ-ի՞նչ հոգն է իր-
կէտ մը կուտայ փոխարէն:

Յեխին մէջէն ճըփըլ ճըփըլ,
Դըպրոց կ'երթամ ամէն օր.
Ճըփըլ ճըփըլ, ճըփըլ ճըփըլ,
Կէտ մը կ'առնեմ ես կըլոր:

Երբեմն կառքեր կ'անցնին արագ,
Կ'ելլեմ վըրան կը կըծկիմ.
Բայց ցեխին մէջ կ'իյնամ շիտակ,
Երբ կը սուլէ սեւ կաշին:

Կառքը կ'երթայ ճըփըլ ճըփըլ,
Տիկնոջ վըրան կ'աղտոտէ,
Ճըփըլ ճըփըլ, ճըփըլ ճըփըլ,
Իմինս արդէն աղտոտ է:

Միտքըս դըրի երբ դարուն գայ,
Կօշիկս գետը կը նետեմ.
Հայրըս նոր մը անշուշտ կուտայ
Ուզէ շուզէ աշնան դէմ:

Ու ցեխին մէջ ճըփըլ ճըփըլ,
Դըպրոց կ'երթամ ամէն օր.
Ճըփըլ ճըփըլ, ճըփըլ ճըփըլ,
Ոտնամանովս այդ աղուոր:

ԹՈՒԲԷՆ Ս. ԲԱԳՈՒՊԵԱՆ

No. 41

HOUIS

HOPE

K. TATEOSIAN

Arr. by K. H. AIQOUNI

Yerp a - le - gods dso - vi vu - ra, Im ma - goui - gus khor - dag - vi;

Yes purp - ra - tez — al - yatz me - tchu — Ter im houi - su chemgud - ri.

Copyright 1919 by The Gotchnag Pub. Co.

No. 42

GABOODAG ACHER

BLUE EYES

Arr. by K. H. AIQOUNI

A - ha soor - han - ta - gi sai - la - gu Ooghig jam - pov eh toors tur - choom,

Yev Val - da - i — du - khor zan - ka - gu Ga - ma - ri dag eh gho - ghan - choom.

Yev Val - da - i — du - khor zan - ka - gu Ga - ma - ri dag eh gho - ghan - choom.

Երբ ալեկոծ ծովի վրայ,
Իմ մակոյկս խորտակուի.
Ես փրփրազէզ ալեաց մէջը
Դեռ իմ յոյսը չեմ կորի:

Բոլոր ուժովս եւ համարձակ
Բազուկներս կը շարժեմ,
Ալիքները պատառելով
Դէպի ափը կը թռչեմ:

Անհաւասար այս կուր մէջ
Թէ ուժերս ինձ թողնեն,
Ալիքները յորձանք տալով
Դէպ անդունդը ինձ տանեն.

Այն ժամանակ մի սիրտփանք
Ես դտնում եմ նրան մէջ,
Որ մեռնում եմ քաջի նըման
Կռիւ տալով մինչեւ վերջ:

Գ. ԹԱԴԻՍՍԵԱՆ

If on the ocean tempest-tossed
My shattered bark be wrecked and lost,
Amid the wild and raging sea
All hope shall not depart from me.

With all my power, with steadfast will,
I'll wage a swimmer's battle still,
And, cleaving mighty waves that roar,
I'll urge my pathway toward the shore.

And if in this unequal strife
My powers succumb, and fails my
life,—
If whirling waves that foam and hiss
Shall whelm me in the deep abyss,—

One great, sweet thought shall serve
to fill

My heart with consolation still:
That hero-like my spirit passed.
Contending bravely to the last.

Trans. by ALICE STONE BLACKWELL

42. ԿԱՊՈՒՏԱԿ ԱՉԵՐ

Ահա սուբհանդակի սայլակը
Ուղիղ ճամբով է դուրս թըռչում,
Եւ Վալդայի տխուր զանգակը
Կամարի տակ է զօղանչում:

Արթուն սայլորդը դիշերուայ գէժ
Իր վիճակի վրայ տըխրեց,
Եւ սիրուհւոյ աչաց կարօտը
Նա տըխրազին ձայնով երգեց:

«Կապոյտ աչեր, կապոյտ աչեր,
Կըտրիճիս կեանք մաշեցիք.
Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ, դուք շար ոտիներ,
Ինչո՞ւ սըրտերս բաժնեցիք:

«Մընաս բարեաւ իմ տուն հայրական,
Մընաս բարեաւ իմ սիրական,
Ես կը հանդիմ վերդ բոց կըրակին՝
Այս անբընակ դաշտի միջինն:

ANDOONI
THE HOMELESS Arr. by KOMITAS WARDAPET

Largo ad libitum (♩ = 58)

Sir - dus nu - man eh

en pu - lads du - ner,

God - rer ke - ran - ner khakh - der - eh su - ner:

Poon bi - di tu - nen metch vai - ri hav - ker:

82

By permission of KOMITAS WARDAPET

accel *p* *rall.* *espirando*

Yer - tam 'tzi ta - lem en el - man - ke - - der: _____

pp *pp* *ppp*

Re. *

a tempo *p* *rall.* *espirando*

Ul - nim tzug - ne - roo tza - ke - ra - - tsun ger. _____

pp *pp* *ppp*

Re. *

f cresc. *più f* *decresc.* *pp*

Ai! _____

f rinforzato *ff*

Re. *

espirando *p*

do laj - du - na - - ver! _____

dim. *ppp*

Re. *

43. ԱՆՏՈՒՆԻ

Սիրտըս նրման է էն փրլած տըներ,—
 Կոտրեր գերաններ, խախտեր է սըներ.
 Բուն պիտի գընեն մէջ վայրի հաւքեր.
 Երթամ 'ձի թալեմ էն ելման գետեր.
 Ընիմ ձըկներու ձագերացըն կեր:
 Ա՛յ, սո լա՛ն տրմաւեր:

Սեւ ծով մ'եմ տես, սիպտակն էր բուր-
 Ալին կը գարնէր, չէր խառնի յիրոր.
 Էն ո՞րն է տեսն' մէկ ծովն երկթաւոր,—
 Անտունի սիրտն է պըղտոր ու մուր.
 Ա՛խ, իսկի մի՛ 'յնիս սրտոկ սեւաւոր:
 Ա՛յ, սո լա՛ն տրմաւեր:

43. THE HOMELESS

My heart is like a ruin bare,—
 Brocken each shaft, each post and beam,
 The wild birds now are nesting there
 I'll throw myself into the stream
 To be devoured in my despair!
 Alas, poor, homeless child!

I've seen the dark and angry sea;
 Black waves were capped with snow
 white crest;
 They mingled not, though dashing wild,
 Such is the homeless heart's unrest.
 Hopeless and drear no longer be.
 O homeless little child!

Trans. by NINA E. RICE

IM CHINARI YARU

LOVE SONG

Arr. by KOMITAS WARDAPET

Allegretto con amabilita (♩ = 72)

mp

A - rev tur - vu - rov ye - lav, Im chi - na - ri - ya - ru,

Mer pa - nu gur - vov ye - lav, Dar - di - man — ya - ru.

Tush - na - moo wor - tin mer - ni, — Im chi - na - ri - ya - ru.

I - ra char sur - dov ye - lav Dar - di - man — ya - ru.

SOPRANI *pp* *p*

Im chi - na - ri ya - ru, Im chi - na - ri - ya - ru;

ALTI *pp* *p*

Im chi - na - ri ya - ru; chi - nar ya - ru;

TENORI *pp* *p*

Im chi - na - ri ya - ru, Im - chi - na - ri ya - ru;

BASSI *pp* *p*

Im ya - ru, Im ya - ru;

ppp *p*

Im chi - na - ri ya - ru, Ko - va - gan — ya - ru.

ppp *p*

Im ya - ru, Ko - va - gan ya - ru.

ppp *p*

Im chi - na - ri ya - ru, Ko - va - gan — ya - ru.

ppp *p*

Im ya - ru, Ko - va - gan ya - ru.

No. 45

BARERK
DANCE SONG

N. BEK AMIR-KHAN

Aghchu-gerk bar pur - ne-tsek, Ar - mi - gi ye - res ko - ve-tsek;

Ai, ye - res, shar-magh ye-res, Too mez chu-togh - nes sev ye-res.

44. ԻՄ ՉԻՆԱՐԻ ԵԱՐԸ

Արեւ թըռվըռով ելաւ,
 Իմ չինարի եարը,
 Մեր բանը կըռուով ելաւ,
 Դարդիման եարը.
 Քըշնամու որդին մեռնի,
 Իմ չինարի եարը,
 Իրա չար սըրտով ելաւ:
 Դարդիման եարը:
 Իմ չինարի եարը,
 Իմ չինարի եարը,
 Իմ չինարի եարը,
 Գովական եարը:

Ճըրագը վառայ, վառայ,
 Իմ չինարի եարը,
 Հօր հետ վատամարդ դառայ,
 Դարդիման եարը.
 Մէր ու աղբէր թող տըւի,
 Իմ չինարի եարը,
 Ես իմ սիրածին առայ:
 Դարդիման եարը:
 Իմ չինարի եարը, եւայլն:

Քարափի ծէրին կանչի,
 Իմ չինարի եարը,
 Թո՛ղ թշնամին ամաչի.
 Դարդիման եարը.
 Արեւի՛դ մեռնեմ, եա՛ր ջան,
 Իմ չինարի եարը.
 Չինարի պէս կանանչի՛:
 Դարդիման եարը:
 Իմ չինարի եարը, եւայլն:

45. ՊԱՐԵՐԳ

Աղջըկերք, պար բրննեցէք,
 Արմիկի երես գովեցէք,
 Ա՛յ երես, չարմաղ երես,
 Դու մեզ չըթողնես սեւերես:

MAIR HAIASDANIN TO MOTHER ARMENIA

A. TCHOBANIAN

KRIKOR H. AIQOUN

Andante

f *mf* *dim.*

non troppo veloce

a tempo

pp *quasi arp.* *mf* *mp*

senza Ped.

Ped.

pp *ppp* *poco rit.*

senza Ped.

pp

p Lamentoso

a tempo

Toon nus - der yes jam - pa - ne - roon an - gü -

p *pp*

Ped.

nu, Ma - zert i var i - tcher gakh - ver eh tzü - nu Marm -

cresc. poco a poco

nouit vu - ra gu po-sa - nan moot kho-tser, Yev ach - vu -

cresc. poco a poco *mf*

nert a-rü-ni lij yen tar - tzer.

mp Tan - ta - gho - ren gu shar-jes klookht oo goo-las, Ootsads a -

ppp

noosh tzai - nov o - ror - gu gar-tas Zav-gu-ne-root wor

a - rü - nin — metch in - gan *mf* *cresc.*
 Yev a-nonts worchorsho

rit. Tempo I
 ve - roon tsmr - ve - tsan. He - rik, he - rik... ver ar

kloo - - khat oo mi lar Tsa - - vu

soorp eh, tsa - vu meds oo pnr - ga - rar: *pp*
 Woch - inch ga -

mf

veh kan kha-chin dag zohn a - ri, Ki - she - - rin

metch gu hüs - vi ai - ku pa - ri. *Piu allegro et con fuoco*

f appassionato

Char ta-hij - nern ookantogh-ne - ru mu-tin Poshi-i

mf poco a poco lento et cresc.

bes bi-diants-nin ootsum-tin; Oo mokhi-rin metchenyel-les bi - di

poco a poco lento et cresc.

Lento et

toon Da-ra-ban-ken no-rok vads oo shoghshoghoon. Bi-di gank-

Maestoso

nis jam-pa - ne-roon — pe - ra-nu, Bi - di kan-tes pur - noo.

tian sev kho - ra - nu; Vod-ki ye-lir, tsavert yer-goonk yen hus - ga; Ov

mair, Ashkharh mu dsotsit metch gukhur - da! _____

46. ՄԱՅՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ

Գուն նըստեր ես ճամբաներուն անկիւնը .
 Մազերդ ի վար իջեր կախուեր է ձիւնը .
 Մարմնոյդ վրայ կը փոսանան մութ խո-
 ցեր ,
 Եւ աչուրներդ արիւնի լիճ են դարձեր :

Դանդաղօրէն կը շարժես գլուխդ ու
 կուլաս ,
 Ու ցած անուշ ձայնով օրօր կը կարդաս
 Զաւակներուդ որ արիւնին մէջ ինկան
 Եւ անոնց՝ որ չորս հովերուն ցրուեցան :

Հերի՛ք, հերի՛ք... վեր առ գլուխդ ու
 մի՛ շար ,
 Յաւը սուրբ է, ցաւը՝ մեծ ու փրկարար .
 Ոչինչ կայ վեհ քան խաչին տակ զոհն արի ,
 Գիշերին մէջ կը հիւսուի ա՛յդը բարի :

Շատ դաճիճներն ու քանդողնե՛րը մը-
 թին
 Փոշիի պէս պիտի անցնին ու ցընդին .
 Ու մոխիրին մէջէն ելլես պիտի դուն
 Տառապանքէն նորդուած ու շողշո-
 դուն :

Պիտի կանգնիս ճամբաներուն բերանը ,
 Պիտի քանդես Բըռնութեան սեւ խորանը .
 Ոտքի՛ ելիք, ցաւերդ նրկուեք են հըսկայ .
 Ո՛վ մայր, աշխարհ մը ծոցիդ մէջ կը
 խլրրտայ :

Ա. ԶՊԱՆԵԱՆ

46. TO MOTHER ARMENIA

All naked at the crossroads thou dost sit.
 The snow descends and clings along thine
 hair.
 Dark wounds are in thy flesh, thine eyes
 have grown
 As red as lakes of blood, in thy despair.

Slowly thou shak'st thy head, and shedding
 tears
 Thou singest low and sweet a lullaby—
 That of thy children fallen in their blood,
 Or exiled, scattered, flung abroad to die;

Lift up thy head, weep not! Holy is grief,
 And great and wholesome. Earth naught
 nobler knows
 Than is the victim brave beneath his cross.
 'Tis in the shadow that the dawn-light
 grows.

The black destroyers, the red torturers
 Shall vanish—they like smoke shall disap-
 pear,
 And from thine ashes thou shalt rise again,
 Made young by suffering, radiant, bright
 and clear.

Thou at the opening of the ways shalt
 stand,
 And break the bonds that held thee down
 in gloom.
 O Mother, rise! thy pains were childbirth
 pangs;
 It is a world that stirs within thy womb!

Trans. by ALICE STONE BLACKWELL

PARK MIOUTIAN

GLORY TO THE UNION

V. MALEZIAN

H. SINANIAN

Marcia

al soo-ku meg - ti,
 A - ve - dis, Ha - yer, al soo-ku meg-ti, Nor a - rev
 mer az - kin ve - rev,
 dsa - kets mer az-kin ve-rev, Ha-yoo-tünn ampoghtch goo - da
 tzerk tzer-ki, Hai-ga - gan mi - oo - tian tro - shin ner-kev. Ha yer, mi -
 meg sird meg ho - ki vu-sem kor-
 a - nank meg sird meg ho-ki, Az-ka - shi - noo - tian vu -
 dsin shoortch,
 - sem kordsinshoortch, Mor-na-lov yer - kern yev wokhn ye-re - gi, Zham eh wor
 Mor-na-lov verkern yev wokhn ye-re-gi,

ul - - lank vagh - van a - cha - loortch. *Fine*
 Zham eh wor ul - lank vagh - van a - cha-loortch.

Ha-roosd yev agh - kad a - noos te ki - doon Yer-tank gank-
 eh wor mi - oo - tünne eh miain Ver-tchin zo -

ne - loo o - ja - kha gor-dsan, Yer tank him - ne - loo Tub-rots kor-
 roo - tünne az - kis kar oo kant. Meg sird meg ho - ki Pootank mi-
 Yer tank him-ne - loo
 Meg sird meg ho - ki

1. *cresc.*
 dsa - doon, Yertank musha - gin dal tsank oo luds - gan. Ye-tejishd
 Yertank musha - gin dal tsank ooludsgan.

2. *Dal segno al Fine e poi Trio*
 oo - tian, Soorp kordsin pe - rel mer ookhdn oo ye - rant.
 Pootank mi - oo - tian, Soorp kordsin pe - rel mer ookhdn oo yerant.

TRIO

Yev toon al mi lar, tush-var Hai-re - nik Kan-zi hu-rashkov
 Yev toon al mi lar, tush-var Hai-re - nik Kan-zi hu - rash - kov

Ha-yu mi - a - tsav. Kan-zi vahn a-men-kus Koh oo yer-cha - nig
 Ha-yu mi - a - tsav. Kan-zi vahn a - men-kus

ff grandioso
 Mi-oo-tian par-ku bid yer - kenk gar - kav. Yev toon al mi lar, tushvar Hai-

re - nik Kan - zi hu - rash - kov Ha-yu mi - a - tsav. Kan-zi vahn a-men-kus

koh oo yer - tcha - nig, Mi-oo-tian par-ku bid yer - kenk gar - kav. -

47. ՓԱՌՔ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Աւետի՛ս, Հայեր, ա՛լ սուզը մէկդի,
Նոր արեւ ծագեց մեր ազգին վերեւ .
Հայութիւնն ամբողջ կուտայ ձեռք ձեռքի՛
Հայկական Միութեան դրօշին ներքեւ :

Հայեր, միանա՛նք մէկ սիրտ մէկ հոգի՛
Ազգաշինութեան վրսեմ գործին շուրջ .
Մոռնալով վէրքերն եւ սին երէկի,
Ժամ է որ ըլլայինք վաղուան աշալուրջ :

Հարուստ եւ աղքատ, անուս թէ գիտուն,
Երթանք կանգնելու օճախը կործան,
Երթանք հիմնելու դըպրոց, գործատուն,
Երթանք մըշակին տալ ցանք ու լրծկան :

Եթէ ճիշդ է որ Միութիւնն է միայն
Վերջին զօրութիւնն ազգիս քարուքանդ,
Մէկ սիրտ մէկ հոգի՛ փութանք Միու-
թեան
Սուրբ գործին բերել մեր ուխտն ու ե-
րանդ :

Եւ դուն ա՛յ մի լար, թըշուտ Հայրենիք,
Քանդի հրրաչքով Հայր միտցաւ .
Քանդի վազն ամէնքս՝ դո՛ւ ու երջանիկ՝
Միութեան փառքը պիտ՝ երգենք կարգաւ :

ՎԱՀԱՆ ՄԱԼԷՉԵԱՆ

BANTOOKHDIN SIRERKU

PILGRIM'S LOVE SONG

G. H. P.

Mrs. L. MONCRIEFF

Moderato ma non troppo

pp
O-dar

p *molto legato* *pp*

1.
yerg-ri metch, gi-zieh arp-woon dag, Zurgoo-mi po-tsu gai-re zis ha-mag. lsg koo
si-roothoorn surdis, hokwoos metch, Gooka mi - a - nal ait po-

pp

2.
tsin an-shetch. Ye - goor, si-roo-his! Ho - kis! Ha - dorn im sur-dis ye -

p

mf *accel* *rall* *rit.*
goor! A - revn im gian-kis, Ye - goor! Gu da-ra - bim ga - rodovt mi - ai -

mf *colla voce* *rit.*

a tempo *mf* *molto legato*

nag! Woh te intz dur- ver te - ver, Nu -

a tempo *molto legato*

Ad. * *Ad.* *

man ar- doo-di tril ver, Bi - di tur- che- i teb yer -

sempre legato

girn Hai- re- ni Dsu- dse - i otn oo tehoorn tsan- ga - li. Hon

cresc.

bid kwd-ne-i siroo - his, Segh - me - i ai- rads goords - kis, Ham -

cresc.

rit.

pour m'ar-ne-i shart-ne - ren a-noosh, Lu-se - i _____ a nortzain me-la-

a tempo pp

noosh! Ye - goor, si-roo-his, ho - kis! Ha - dorn im sur-dis ye -

a tempo p

mf *pp rall.*

goor! A - revn im gian-kis ye - goor! Gu-da-ra - bim, Ga - ro-dovt mi - ai -

mf *pp rall.*

pp a tempo

nag. _____

a tempo pp legato

48. ՊԱՆԴՈՒԽՏԻՆ ՍԻՐԵՐԳԸ

Օտար երկրի մէջ, կրկիշ արվւոյն տակ,
 Զբկումի բոցը կայրէ զիս համակ.
 Իսկ քու սիրոյդ հուրն սրտիս, հոգւոյս
 մէջ

Կուգայ միանալ այս բոցին անշէջ:
 Եկո՛ւր, սիրուհիս, հոգի՛ս.
 Հատորն իմ սրտիս, եկո՛ւր.
 Արեւն իմ կեանքիս, եկո՛ւր.

Կր տառապիմ կարօտովդ, միայնա՛կ...»

Ո՛հ թէ ինձ արուէր թեւեր,
 Նման արտոյտի թռիլ վեր,
 Պիտի թռչէի դէպ երկիրն Հայրենի
 Մրձէի օգն ու ջուրն ցանկայի:
 Պիտ՛ դունէի սիրուհիս,
 Սկզմէի այրած կուրծքիս,
 Համբոյր մ'առնէի չրթներէն անոյշ,
 Լքսէի անոր ձայն մելանոյշ:

Եկո՛ւր, սիրուհիս, հոգի՛ս.
 Հատորն իմ սրտիս, եկո՛ւր.
 Արեւն իմ կեանքիս եկո՛ւր.

Կր տառապիմ կարօտովդ, միայնա՛կ...»

(Նմանող.)

Կ. Յ. Փ.

49. ՄՆԱՍՅԵՍ ԲԱՐԵԱԻ

Մնասցե՛ս բարեաւ, Հոգւոյս Հատոր,
 Քեզ բի՛ւր մաղթանք անկեղծ.
 Սըրտիս քաղցրիկ յուշերն բոլոր
 Սիրովդ մընան անեղծ.
 Թէեւ հեռի, բայց ջովս ես միշտ
 Սըրտիս մէջ անբաժան.
 Երբ վրաս խուժեն ամպեր ու վիշտ
 Դու ես ատողիկս միայն.
 Ո՛հ, բիւր մաղթանք անոյշ անվիշտ
 Եւ սէրս ընդ քեզ զընան.
 Մնասցես բարեաւ, անո՛յշ,
 Ընդ քեզ եկին եւ յոյս,
 Մնասցե՛ս բարեաւ, հատո՛րն Հոգւոյս:

Սըրտիդ սիրուն պատկերն շողայ,
 Ինչպէս աստղիկն ի ծով,
 Քաղցրիկ աչացդ մէջ բիւրեղեայ
 Յըստակ անոյշ ցուրով.
 Ուրիշ նայուածք մը սիրափայլ,
 Երբ ջուն շողի մը պէս,
 Յրուէր Հոգւոյս թողերն մըռայլ
 Վիշտն ալ վանէր սրտէս:
 Նայուածք մ'աչքէդ, ո՛հ, սիրափայլ
 Վիշտերն վանէր սրտէս:
 Մնասցես բարեաւ, քա՛ղցրիկ,
 Ընդ քեզ եկին եւ յոյս
 Մնասցես բարեաւ, հատո՛րն Հոգւոյս:
 (Նմանող.) ԽՈՐԷՆ Մ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ.

MNASTSES PARYAV

GOOD-NIGHT, FAREWELL

KH. M. ANTREASSIAN

F. KÜCKEN

Moderato con anima

Mnas-tses par-yav, hok-vouis ha - dor, Kez pure magh-tank an - geghds: Sur-

dis kaghts-rig hoo-shern po-lor si - rovt mu - nan a - neghds, Te - yev he-

ri, paits kovs yes mishd Sur - dis metch an - pa - zhan, — Yerp vras kho-

zhen am-ber oo vishd, Too yes asdghigs mi - ain, Woh! pure magh-tank a -

noosh an-vishd Yev sers unt kez ku - nan. . Mnas - tses — par-yav, a -

noosh, Unt kez yer - gin yev houis, Mnas-tses par-yav, ha - dorn hok-vouis! —

AH MI DAK ODARATS AMERICA

KH. M. ANTREASSIAN

HENRY CAREY

Maestoso

Ah mi dak o - da - rats Yer - girm ais pa - ra - bands
 Hin ta - ra - vor, An - hoon tsa - vov kən - wads Nerg - wads ar -
 yamp ka - tchats Sur - der yen da - ra - bads Giank dal a - nor.

50. ԱՆ ՄԻ ՏԱՔ ՕՏԱՐԱՅ

Ահ մի տաք օտարաց
 Երկիրն այս փառապանծ
 Հին դարաւոր
 Անհուն ցաւով զնուած
 Ներկուած արեամբ քաջաց
 Սրտեր են տառապած
 Կեանք տալ անոր :

Շարժին թող յաւիտեան
 Մեր գրօջք Հայրենական
 Վեհ երկնաճեմ :
 Թող ծալ ի ծալ ծրփան
 Հուր տալ ազգաց համայն
 Թէ մերն է Հայաստան
 Մերն այս եզեմ :

ԽՈՐԷՆ Մ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

50. AMERICA

My country, 'tis of thee,
 Sweet land of liberty:
 Of thee I sing;
 Land where my fathers died;
 Land of the pilgrim's pride:
 From ev'ry mountain side
 Let freedom ring.

Our fathers' God! to Thee,
 Author of liberty,
 To Thee we sing:
 Long may our land be bright
 With freedom's holy light:
 Protect us by Thy might,
 Great God, our King.

ASDEGHAHER TROSHAGN

THE STAR-SPANGLED BANNER

FRANCIS SCOTT KEY 1814

JOHN STAFFORD SMITH

U - sek gur - nak took ter des - nel vagh ai - koon, Mu -
hws-gads per - tin vra ain kor mar - din metch, As -

1.
tmn - sha - ghin ain tu - roshn mer wogh - tehoo - nads Mer
de - gha - her troshn sher - da - vor, ke - gha - dsal.

2.
Room-pe-roon yev pam-pooshd-ne-roon gar-mir po - tsern Gu tsoots-ne-in

CHORUS *ff*
metch ki-sheer - van troshn hon er. Woh, u - sek intz gu dsa-dsa - ni

trasc. *ff*
ter asd-gha - troshn? Hai-ren-yats yevyerg - rin vra katch a - zad-ne-roon.

51. ԱՍՏԵՂԱՅԵՌ ԴՐՕՇԱԿՆ

Ըսէք, կրնա՞ք դուք տեսնել դեռ վաղ այ-
դուն

Մըթընշաղին այն դըրօշն մեր ողջունած .
Մեր հսկած բերդին վրայ այն գոռ մար-
տին մէջ

Աստեղայեռ դրօշն շերտաւոր, գեղածալ :
Ռումբերուն եւ փամփուռներուն կար-
միր բոցերն

Կը ցուցնէին մէջ գիշերուան դրօշն հոն էր :
Ո՛հ, ըսէք ինձ կը ծածանի՞ր դեռ աստղա-
դրօշն .

Հայրենեաց եւ երկրին վրայ քաջ ազատե-
րուն :

Ո՛հ, միշտ այսպէս երբ քաջարիք կը
կանգնին

Երկրաւեր մարտին ընդ մէջ ու սիրելեաց .
Եւ յաղթապանծ ազգն ազատութեամբ
երկնուստ ,

Օրհնէ թող զԱստուած հաստիչն ու Տէրն
ազգին :

Յաղթանակենք պիտի երբ մեր դատն է
արդար .

Եւ Աստուած է մեր ապաւէն , 'ւ ապաս-
տան .

Աստեղայեռն պիտի ծածանի վեհօրէն ,
Հայրենեաց եւ երկրին վրայ քաջ ազատ-
եւերուն :

51. STAR SPANGLED BANNER

Oh, say, can you see, by the dawn's early
light,

What so proudly we hailed, at the twilight's
last gleaming,

Whose broad stripes and bright stars, thro'
the perilous fight.

O'er the ramparts we watched, were so
galantly streaming?

And the rockets' red glare, the bombs
bursting in air,

Gave proof thro' the night that our flag
was still there.

Oh, say, does that star-spangled banner
yet wave

O'er the land of the free and the home of
the brave?

Oh, thus be it ever when freemen shall
stand

Between their loved home and wild war's
desolation;

Blest with vict'ry and peace, may the
heav'n-rescued land

Praise the Pow'r that hath made and pre-
served us a nation.

Then conquer we must, when our cause
it is just,

And this be our motto: "In God is our
trust"

And the star-spangled banner in triumph
shall wave

O'er the land of the free and the home of
the brave.

FRANCIS SCOTT KEY

Յ Ա Ն Կ
ԱՌԱՋԻՆ ՏՈՂԵՐՈՒ

INDEX
TO FIRST LINES

	Թիտ		No.
Ազատ Աստուածն այն օրից	3	Aghtchugerk bar purnetsek	45
Ահա ելաւ լուսին արծաթ	39	Aha sourhantagi sailagu	42
Ահա սուրհանդակի սայլակը	42	Aha yelav loosin ardsat	39
Ահ, մի տաք օտարաց	50	Ah, mi dak odarats	50
Աղջրկերք, պար բունցէք,	45	Aikoon, aikoon,	27
Այդուն, այդուն իմ խցկին մօտ,	27	Arev, arev toors yelir	38
Արեւ, արեւ դուրս ելիր,	38	Arev turvurov yelav,	44
Արեւ թըռվըռով ելաւ,	44	Ari im sokhag	21
Արի իմ սոխակ	21	Arik, Haigazoonk	11
Արիք, Հայկազունք.	11	Avedis Haier, al sookii megti	47
Ա. Լաիրն Հայեր, ալ սուգը մէկդի,	47	Azad Asdwadsn ain orits	3
Բա՛մբ, որոտան,	8	Dalvorigtsi gudrij yem ghort	10
Դաշնակցական խումբ,	9	Der, getso too uz Hais,	2
Դու զով խնդրես,	26	Der woghormia Hayots azkin	31
Դու նրստեր ես	46	Dsidsernag, dsidsernag!	4
Են Սըվացի մըն եմ փոքրիկ	40	Guroong, oosdi gookas?	28
Երբ արեկոծ ծովի վրայ,	41	Hai abrink, yeghpark	33
Երբ որ բացուին դաներն յուսոյ	15	Haiasdan, yergir trakhdavair	1
Զարթիր, որդեակ,	18	Heravor yergir nusdads	24
Ըսէք, կրնա՞ք դուք դեռ տեսնել	51	Himi el lurenk yeghpark?	29
Թէ Հայրենեաց պըսակադիր	17	Im Hairenik zis gu gancheh	23
Թէ տային ինձի,	32	Im yeghpairneru odarootian metch	34
Թող չ'երգէ պլպուլ	30	I pure tzainits	20
Թող փըշէ քամին	19	Lurets. Amberu yegan dsadsgetsin	37
Ի բիւր ձայնից բնութեան շքեղ	20	Mair Araxi aperov	5 & 6
Իմ կիրայրները օտարութեան մէջ	34	Mer Hairenik, tushvar ander	12 & 13
Իմ Հայրենիք զիս կը կանչէ	23	Minch yerp klookht bidi dsedses?	7
Լոկոյ: Ամպերը եկան ծածկեցին	37	Munastses paryav, hokvouis hador,	49
Ծիծեռնա՛կ, ծիծեռնա՛կ,	4	Odar yergri metch	48
Կուունկ, ուստի՞ կուգաս,	28	Ov dsidsernag varanads turchnig	25
Հայ ապրինք եղբա՛րք.	33	Ov wor katch eh, inch gusbasesh?	16
Հայաստա՛ն, երկիր դրախտապայր	1	Pamp, worodan	8
Հեռուոր երկիր նստած դու նժդեհ	24	Sirdus numan eh en pulads duner	43
Հիմի՞ էլ լոկոնք, եղբարք.	29	Tashnagtsagan khoomp	9
Չա՛յն տուր, ո՛վ ծովակ,	14	Teh dain indsi	32
Մայր Արաքսի ափերով,	5-6	Teh Hairenyats busagatir	17
Մեր Հայրենիք թշուառ, անտէր.	12-13	Togh cherkeh bulbool	30
Մինչ ե՞րբ դուրսից պիտի ծեծես,	7	Togh puchehe kamin	19
Մնացես բարեաւ, հոգւոյս հատոր	49	Too nusder yes	46
Ոհ, ի՛նչ անոյշ,	36	Too zov khuntres	26
Ողջո՞յն, եփրատ որ կը վազես	35	Tzain door ov dsovag,	14
Ողջոյն տամ քեզ, ով կիլիկիա	22	Usek, gurnak took ter desnel	51
Ո՞վ ծիծեռնակ, վարանած թռչնիկ	25	Woghtchouin dam kez, ov Giligia	22
Ով որ քաջ է, ի՞նչ կըստասէ	16	Woghtchouin, Yeprad wor gu vazas	35
Սիրտըս նըման է էն փըլած տըներ	43	Woh, inch anoosh,	36
Տարորկիցի կտրիճ եմ զորդ	10	Yerp alegods dsovi vura	41
Տէ՛ր, կեցո՛ դու գՀայս	2	Yerp wor patsvin turnern hooso	15
Տէ՛ր սպորմեա Հայոց ազգին	31	Yes Sivastsi munem pokrig	40
Օտար երկրի մէջ	48	Zartir, wortyag,	18

ՅԱՆԿ ՆԻԹԵՐՈՒ

Թիի

Ազատութիւն (Մ. Նալբանդանց)	3
Ահ մի տաք օտարաց (Խ. Մ. Անդրէասեան)	50
Այգուն, Այգուն	27
Անտունի	43
Ատեղայեռ Դրօշակն (F. S. Key)	51
Արաքսի արտասուքը (Քամառ Քաթիպա)	5 եւ 6
Արեւ, արեւ դուրս ելիք	38
Աւարայրի նահատակք (Գ. Վ. Սրուանձանց)	17
Բանտարկեալն առ Միծեռնակ (Գրօսի)	25
Գարուն (Մ. Պէշիկթաշլեան)	36
Եզրայր եմք մեք (Մ. Պէշիկթաշլեան)	20
Երգ Ազգային Սահմանադրութեան (Յ. Գ. Սվաճեան)	11
Զարդիր որդեակ (Գ. Վ. Նաթանեան)	18
Զէյթունցի պատանիին մահը (Մ. Պէշիկթաշլեան)	26
Ըղձանք (Խ. Արք. Նար-Պէյ)	32
Թող շերդէ պլպուլ	30
Թող փչէ քամին (Քամառ Քաթիպա)	19
Իմ Հայրենիք (Ա. Հայկունի)	23
Իմ Զինարի Մարը	44
Միծեռնակ (Գ. Ա. Դողոսեանց)	4
Կապուտակ աշեր	42
Կիլիկիա (Ն. Ռուսինեան)	15
Հայ ապրինք (Խ. Արք. Նար-Պէյ)	33
Հայաստան (Յ. Մ. Վանանդեցի)	1
Հայ եմ, Հայ (Տգ. Մ. Ս. Գաբրիէլեան)	35
Հայի մաղթանք (Մ. Գ. Թաղիադեանց)	2
Հնչակ (Մ. Տամատեան)	24
Մայր Հայաստանին (Ա. Զօպանեան)	46
Մեր Հայրենիք (Մ. Նալբանդան)	12-13
Մնացեալ բարեալ (Խ. Մ. Անդրէասեան)	49
Յոյս (Գ. Թաթէսեան)	41
Ողջոյն Կիլիկիոյ (Գ. Հ. Գալուստեան)	22
Պանդուխտին սրբերգը (Կ. Յ. Փ.)	48
Պանդուխտն առ Կոունկ (Ն. Գուչ սկ)	28
Պարերգ	45
Սերոր Փաշայի երգը	16

Սիրահարը (Շանի)	39
Ստուերները Հայաստանին (Գ. Դուրեան)	7
Վանա; Մովակ (Բաֆֆի)	14
Վարդանի երգը (Քամառ Քաթիպա)	29
Վերջարան (Քամառ Քաթիպա)	37
Վրէժք է Շաւարշան (Ղ. Ալիշան)	8
Տալարիկցի (Մ. Տամատեան)	10
Տէ՛ր, ողորմեա (Քամառ Քաթիպա)	31
Փառք Միութեան (Վ. Մալէպեան)	47
Փոքրիկ Սվասցին (Ռ. Ս. Բազուպեան)	40
Օտարութեան մէջ (Յ. Թումանեանց)	34
Օրօրոցի երգ (Քամառ Քաթիպա)	21
Փէտայի երգը	9

INDEX TO FIRST LINES

No.

A brave son of Dalvorig	10
All naked at the crossroads	46
Armenia, land of paradise!	1
Awake, my son, awake from sleep	18
From glorious nature's myriad tongues	20
God bless the Armenian race	2
If a sceptre of diamond	32
If Goghtan's bards no longer crown	17
If on the ocean tempest tossed	41
Let the wind blow cold	19
Live as Armenians, brethren	33
Mute be the nightingale	30
My country 'tis of thee	50
My fatherland is calling me	23
My heart is like a ruin bare	43
Nightingale, oh, leave our garden	21
O Araxes, mother mine	5 & 6
Oh, say can you see	51
O lake make answer	14
O little breeze, how fresh and sweet	36
O strayed and wandering swallow	25
O swallow, gentle swallow	4
Our fatherland, bereft, oppressed	12 & 13
Shall we be silent brothers?	29
She ceased to speak	37
Whence comest thou, crane?	28
When doors of hope are opened wide	15
When the God of Liberty	3
While wandering far	34
Whom dost thou seek, sweet mother?	26

